

DE MILITAIRE SPECTATOR

MAANDBLAD VOOR DE WEERMAGT VAN NEDERLAND EN INDIË

waarin opgenomen :

het Artilleristisch Tijdschrift, het Cavaleristisch Tijdschrift en het
Militair Technisch Tijdschrift.

Directeur-Redacteur: J. MOORMAN, Reserve-Majoor der Infanterie.

Redacteuren:

J. J. C. P. WILSON, Kapitein van den Generalen Staf, Leeraar Hoogere Krijgsschool.

A. Q. H. DIJXHOORN, Kapitein van den Generalen Staf.

M. R. H. CALMEIJER, Kapitein van den Generalen Staf, Leeraar Hoogere Krijgsschool.

P. W. PIETERS, Ritmeester der huzaren, adjudant van den Directeur Hoogere Krijgsschool.

A. ETERMAN, Eerste-luitenant der artillerie, Lid der Commissie van proefneming.

Redactie en Administratie: Zwarteweg 1, Den Haag — Tel. 117783 en 117784

Abonnement f 2.50 per kwartaal. Indië en Buitenland f 12.50 per jaar. Losse Nummers f 1.—

Postrekening 44715 ten name van Moorman's Periodieke Pers N.V.

105de JAAR No. 10

NADRUk VERBODEN

OCTOBER 1936

INHOUD

	Blz.
VIVAT ORANJE! door Jhr. W. RÖELL.....	378
De Oranjes in onze Weermacht, door W. Baron van ITTERSUM.....	380
Nieuwe Uitgaven	384, 400 en 409
De Wederopbouw van ons Leger, door H. A. F. G. VAN ERMEL SCHERER.....	385
Nederlandsche Troepen voor het Duitsche Bondsleger, door J. K. H. DE ROO VAN ALDERWERELT	393
Beoefening van het Tucht recht in de Weermacht.....	399
Het Optreden van Vechtwagens bij den Infanterieaanval in het Fransche en Duitsche Leger, door J. G. WARRINGA.....	401
Leven en Streven in de Koninklijke Landmacht.....	405
Vakpers	413

MOORMAN'S PERIODIEKE PERS N.V. - 's-GRAVENHAGE - 1936

VIVAT ORANJE!

De Kroonprinses, onze Prinses, Verloofd!

„nze Prinses verloofd” flitste het Dinsdagmorgen 8 September door den aether.

Nog nimmer was in zoo enkele oogenblikken een nationaal feit door heel Nederland bekend.

Trillend van vreugde vertelden de menschen het elkaar na, Prinses JULIANA verloofd met den jongen Prins ZUR LIPPE BIESTERFELD.

Een sprookje of waarheid? Ja werkelijk waarheid, maar toch als in het oude sprookje van de Slaapster in het bosch, was hier de in hare zorgen en dagelijksche beslommeringen slapende Nederlandsche Natie bij het verschijnen van dezen Prins opeens wakker, maar dan ook zóó wakker, dat zij sedert niet meer tot rust kwam van geluk en oplaaierende Oranjeliefde voor, en medeleven met, ons gelukkig Vorstenhuis.

Indien het ooit naar voren trad, dan was het wel thans, dat men den rechtgeaarden Nederlander opensnijdende „Oranje” vindt.

Welnu, het maandschrift *De Militaire Spectator*, door een mooie traditie verankerd in de Koninklijke Landmacht en dus in Oranje, mag niet achterblijven in het geven van uiting aan zijne diepgevoelde vreugde.

Het is sinds 1831 op wetenschappelijk gebied tolk en leidsman van het Leger geweest, maar het is den Spectator zeker in de eerste plaats bekend, dat alle wetenschap nutteloos is zonder den geest die haar toepassing bezielen moet.

En is het in de allerhoogste en allerbeste instantie niet de mystiek van Oranje, gesymboliseerd in onze Vaandels, Standaarden en opschriften op ons geschut, die den geest van het Leger beheerschen moet, ja in haar eenheid met Nederland, die geest zelve zijn moet?

Daarom zijn organisatie, wapening, doode weermiddelen en

wetenschap voor de Nederlandsche Weermacht te land doode zaken, zoodra zij de bezieling van en in Oranje missen als centraal richtpunt.

Voor ons Vaderland is de verloving onzer Kroonprinses juist om hare zoo geheel eigene, volmaakt Nederlandsche, wijze van voltrekking en bekendmaking zoo geheel passend in die Oranjestyck, dat het ons allen aanstonds in het hart gegeven is, dat ook hier weer de Voorzienigheid in de eerste plaats gezien moet worden.

De Weermacht i.c. de Koninklijke Nederlandsche Landmacht, die als levend organisme van den Staat, bovenal geheel Nederlandsch wil zijn en wil weerspiegelen het beste wat de Nederlandsche geest te geven heeft, heeft aanstonds gevoeld, dat daarom voor haar deze gebeurtenis er eene is van de allerhoogste beteekenis, bovenal in deze tijden van scherpe internationale en voor Nederland — hier en Overzee — zoo dreigende spanning.

De Militaire Spectator gevoelt zulks mede en in zijn gelukwensch en welkomstgroet aan het Hooge Jonge Paar wenscht hij, met de meest eerbiedige gelukwenschen aan Hare Majesteit de Koningin, uitdrukking te geven aan zijne gevoelens van aanhankelijkheid, trouw en oprechte verknochtheid aan ons Vorstenhuis, nu Hare Koninklijke Hoogheid Prinses JULIANA, *ons aller Prinses* en Hoogstdezelver aanstaande Gemaal, Zijne Doorluchtige Hoogheid Prins BERNHARD ZUR LIPPE BIESTERFELD samen midden in de Nederlandsche en dus bovenal in de Oranjebelangstelling staan.

Ons maandblad weet, als de oudste drager der beste traditiën van de militaire vakpers, dat het in de zekerheid van de belangstelling van het Verloofde Hooge Paar voor de Koninklijke Landmacht, als schut onzer onafhankelijkheid en als trouwe dienaar van de Kroon, hiermede de beste gevoelens van zijne medewerkers en lezers van voorheen, thans en in de toekomst vertolkt.

September 1936.

W. RÖELL.

Luitenant-Generaal, Commandant van het Veldleger,
Commandant der Vesting Holland, Gouverneur der Residentie.

DE ORANJES IN ONZE WEERMACHT

DOOR W. BARON VAN ITTERSUM,

Reserve-majoor der Jagers.

Welke waardigheden hebben de Oranjes in onze weermacht bekleed? Dit is eene vraag, die mij bij herhaling sedert 8 September j.l. is gesteld.

Wij laten uit de Staten van Dienst enkele gegevens volgen.

Nadat Z.M. **KONING WILLEM II** reeds op 16-jarigen leeftijd benoemd was tot Officier bij het Pruisische leger, werd hij twee jaar later op 20 Mei 1811 in Engelschen dienst benoemd tot Luit.-Kolonel en aide de camp van Lord WELLINGTON, Opperbevelhebber van het leger in Spanje. In hetzelfde jaar, op 21 October, werd hij benoemd tot Kolonel en den 1en December 1813 tot Generaal-Majoor.

Zijne eervolle loopbaan in Nederlandschen dienst ving aan met de benoeming tot Generaal en Inspecteur-Generaal van alle wapens van het leger bij besluit van Z.K.H. den Souvereinen Vorst dd. 22 December 1813.

Op 6 April 1814 werd hem de opperdirectie van het Departement van Oorlog opgedragen met al den aanleve van dien.

Voorts noemen wij nog het Kon. Besluit van 24 Mei 1829, waarbij onder den titel van Kolonel-Generaal Hem het opperbevel werd opgedragen over de Schutterijen en het Kon. Besluit van 31 Augustus 1831, waarbij Hoogst-dezelve werd benoemd tot Veldmaarschalk.

Z.M. **KONING WILLEM III** werd op zijn tienden verjaardag bij Kon. besluit van 19 Februari 1827 benoemd tot Kolonel bij de Infanterie, op 19 Februari 1838 volgde de benoeming tot Generaal-Majoor en Commandant van de Ie Brigade der Ie Divisie Infanterie bij het Leger te Velde en op 28 November 1840 de benoeming tot Luitenant-Generaal, Inspecteur-Generaal van het Wapen der Infanterie.

De broeder van Koning Willem II, **PRINS WILLEM FREDERIK CAREL**, werd op 16-jarigen leeftijd bij besluit van den Souvereinen Vorst van 26 December 1813 benoemd tot Kolonel bij de infanterie en tot grootmeester der Artillerie, op 11 Maart 1814 volgde de bevordering tot Luit.-Generaal en op 15 Juni 1826 de benoeming tot Generaal der Artillerie en te rekenen met den 1en Juli 1826 werd ZKH. het Commissariaat Generaal van Oorlog opgedragen.

Den 25en December 1829 volgde de benoeming tot Admiraal van de Vloot, alsmede tot Kolonel-Generaal der verschillende wapens van de landmacht en te rekenen van den 1en Januari 1830 werd ZKH. het opperbestuur over Zee- en Landmacht opgedragen.

De rang en waardigheid van Veldmaarschalk bij het leger dateert van

Onze Koninklijke familie bij de grondsteenlegging van het Monument in het Willemspark te 's-Gravenhage op 17 November 1863.

Koning WILLEM III met zijne twee zonen, den Prins WILLEM VAN ORANJE en Prins ALEXANDER; Prins FREDERIK (allen in Uniform van het Kon. leger) met zijne dochter Prinses MARIA; Prins HENDRIK (in uniform van de Kon. Marine).

28 November 1840, terwijl het Kabinetsrescript van Z.M. dd. 8 April 1849 luidt:

„In Hoogstdezelfs hoedanigheid van Veldmaarschalk het oppertoezicht „opgedragen over de onderscheidene Wapenkorpsen van het leger, het ma-

„terieel der Genie en over al wat met het Grootmeesterschap der Artillerie „in betrekking staat, alsmede het oppertoezicht over de Koninklijke Militaire „Akademie.”

Den 28en Juni 1868 is, op een door ZKH. gedaan verzoek, de ontheffing uit de verschillende waardigheden geschied onder dankbetuiging voor de uitstekende wijze, waarop het oppertoezicht door hem gedurende zoovele jaren is uitgeoefend en voor de vele gewichtige diensten daarbij aan den Koning en aan het leger bewezen.

Den 8en September 1881 overleed deze zeer beminde Prins op het huis „de Pauw” nabij 's-Gravenhage.

De broeder van Koning Willem III, de **PRINS WILLEM ALEXANDER FREDERIK CONSTANTIJN NICOLAAS MICHIEL**, werd op zijn tienden verjaardag op 2 Augustus 1828 benoemd tot Kolonel der Infanterie, terwijl juist elf jaar later, 2 Augustus 1839, de bevordering tot Generaal-Majoor volgde. Van 28 Februari 1840 dateert de benoeming tot Luitenant-Generaal, Inspecteur-Generaal van het Wapen der Cavalerie, nadat reeds op 31 October 1839 de benoeming tot Commandant van de Brigade Zware Cavalerie was voorafgegaan.

Reeds op 30-jarigen leeftijd op 20 Februari 1848 overleed te Madeira deze hoogstaande Prins, wiens naam, geschonken aan de kazerne der Huzaren te 's-Gravenhage, daarin voortleeft.

De eenige Oranje, die inderdaad Zee-Officier is geweest, is de tweede broeder van Koning Willem III, ZKH. **PRINS WILLEM FREDERIK HENDRIK**, geboren 13 Juni 1820.

Op zijn tienden verjaardag werd hij benoemd tot Adelborst 1e klasse. Zijn gouverneur, de latere Schout bij Nacht tit. P. ARRIËNS, leidde den Prins op en heeft vele jaren ook buitengaats met zijn leerling vertoefd, die geleidelijk in rang is opgeklommen.

Tot den hoofdofficiërsrang werd ZKH. benoemd met ingang van 13 Juni 1839, tot vlagofficier met ingang van 1 Januari 1848.

De hoogste rang volgde bij Kon. Besluit van 7 Januari 1879, n.l. de benoeming tot Admiraal van de vloot met machtiging tot het voeren van den maarschalkstaf van wijlen Koning Willem II.

Op 14 Januari 1879 stierf deze met groote geestesgaven toegeruste Prins-Zee-officier, kinderloos op het slot Wolferdingen in Luxemburg.

De oudste zoon van Koning Willem III, **PRINS WILLEM NICOLAAS ALEXANDER FREDERIK CAREL HENDRIK**, geboren 4 September 1840, werd op zijn dertienden verjaardag benoemd tot Eerste-Luitenant bij het 1e Bataljon van het Regiment Grenadiers en Jagers à la suite van dat Korps en tevens tot Luitenant ter Zee 2e klasse à la suite.

In een uiterst snel tempo doorliep deze Prins van Oranje de verschillende rangen bij het leger en de marine.

Op 4 September 1855 volgde de benoeming tot Kapitein, op 4 September 1856 bij Kon. Besluit No. 1, tot Majoor en bij Kon. Besluit van denzelfden datum No. 2 tot Luit.-Kolonel, op 4 September van het volgende jaar tot Kolonel.

Bij deze benoemingen bij de Landmacht gingen steeds gepaard de overeenkomstige benoemingen bij de Marine.

Op 3 September 1858 volgde de benoeming tot Generaal-Majoor, wordende tevens aan Z.K.H. vergund om met afwijking van de ten deze bestaande bepalingen in dien verhoogden rang de uniform der Grenadiers te blijven dragen. Op denzelfden datum ging in de benoeming tot Schout bij Nacht buiten bezwaar van 's-lands schatkist. Den 13en Maart 1861 vindt de benoeming tot Inspecteur van het Wapen der Cavalerie plaats.

De hoogste rangen aan Z.K.H. verleend, dateeren van 19 Februari 1863 tot Generaal der Infanterie en tot Luitenant-Admiraal.

Op 20 Januari 1877 werd hij, op het daartoe door hem gedaan verzoek, eervol ontheven van de betrekking van Inspecteur der Cavalerie tevens belast met het toezicht over het Wapen der Kon. Maréchaussée, waarna op 11 Juni 1879 de treurmare van zijn overlijden te Parijs ons land bereikte.

De broeder van den Prins Willem van Oranje, **PRINS WILLEM ALEXANDER KAREL HENDRIK FREDERIK**, geboren 25 Augustus 1851, is op zijn tienden verjaardag benoemd tot Tweede-luitenant bij de Bataljons Jagers van het Regiment Grenadiers en Jagers à la suite van het Korps. In 1867 volgde de bevordering tot 1e Luitenant en tevens tot Luitenant ter Zee 2e klasse à la suite. Drie jaren later werd de Prins bevorderd tot Kapitein en tevens benoemd bij het Regiment Rijdende Artillerie, tot ritmeester bij het 4e Regiment Huzaren en tot Luit. ter Zee 1e klasse à la suite. In 1874 krom Z.K.H. op tot Kolonel en Kapitein ter Zee à la suite.

Ten slotte werd bij Kon. Besluit van 18 Februari 1877 de kroon op zijne militaire loopbaan gezet door de benoeming tot Generaal-Majoor bij den Grooten Staf van het Leger en aan hem vergund om in zijnen nieuwen rang de uniform te blijven dragen van de Korpsen, waarbij Z.K.H. à la suite werd gevoerd en tevens de benoeming tot Schout bij Nacht à la suite.

In den namiddag van 21 Juni 1884 overleed in het paleis op den Kneuterdijk deze door slechts weinigen goed begrepen Prins van Oranje, die een stillen levensweg had bewandeld.

Toen op 16 October 1900 onze Koningin Wilhelmina zich verloofde met Zijne Hoogheid **HERTOG HENDRIK VAN MECKLENBURG-SCHWERIN**, bekleedde Haar Gemaal in het Duitsche leger de functie van Eerste-luitenant bij het Pruisische Garde Jager Bataljon en van Eerste-luitenant à la suite van het Mecklenburgsche Fuselier Regiment No. 90.

Als toekomstig gemaal van de regeerende Vorstin, werd hij bij Kon. Besluit van 30 Januari 1901 benoemd tot Generaal-Majoor à la suite en tot Schout bij Nacht à la suite.

Op den verjaardag, 19 April 1904, volgde de bevordering van Z.K.H. Prins Hendrik der Nederlanden tot Luit.-Generaal en Vice-Admiraal à la suite.

In het vorenstaande hebben wij in hoofdzaak het antwoord gegeven op de ons gestelde vragen.

Wij mogen de toekomst niet vooruitloopen, evenmin weergeven de vele wenschen, die bij die vragen tot uiting kwamen, betreffende een eventueel toe te kennen rang, in onze Koninklijke Weermacht, aan den aanstaanden Gemaal van onze Prinses, den **PRINS BERNHARD ZUR LIPPE BIESTERFELD**, die zich hier reeds zoo populair heeft weten te maken door zijne beminnelijke, eenvoudige en sportieve verschijning.

Eene prachtige en zeer begeerde bladzijde in onze geschiedenis zal zijn, als in de annalen wordt opgeteekend, de beëdiging als officier van den Prins-Gemaal der Nederlanden Bernard, waarbij Z.K.H., in de uniform van Grenadier- of Jager-luitenant of in welken rang of bij welk wapen ook, de woorden zal uitspreken:

„Ik zweer trouw aan de Koningin, gehoorzaamheid aan de Wetten en onderwerping aan de Krijgstucht.
Zoo waarlijk helpe mij God Almachtig”.

NIEUWE UITGAVEN

De Wereldoorlog, door Kolonel G. SCHNITLER. Vertaald door Gen. Majoor b. d. W. H. C. BOELLAARD. *Zuid-Hollandsche Uitgevers-Maatschappij*, Den Haag 1936. Prijs geb. f 4.50.

Wij zouden willen volstaan met de aanhaling uit het Voorwoord van den Oud-Opperbevelhebber, welke op den lossen omslag van het boek is vermeld:

„Het werk is niet bedoeld als een wetenschappelijke bron van critische krijgsgeschiedkundige studie, doch wil veel meer den beschaafden lezer, militair of burger, die niet over diepgaande krijgskundige kennis beschikt, een volledig, eenvoudig en duidelijk verhaal van den geheelen Wereldoorlog bieden. — Als zoodanig zou ik dezen arbeid bijzonder geslaagd willen noemen!”

De beteekenis van SCHNITLER's belangrijken arbeid is met het vorenstaande volkomen juist aangegeven. De schrijver geeft een beknopt en overzichtelijk verhaal en weet zijn stof op boeiende wijze te verwerken. Het is een werk voor den ontwikkelden leek, doch in geen deele een Studiebron voor krijgsgeschiedkundige studie.

Het feit, dat sedert het schrijven van dit boek talrijke officieele gegevens over den Wereldoorlog zijn gepubliceerd, maakt, dat het werk plaatselijk nog al eens „achter loopt” en zelfs krijgsgeschiedkundige onjuistheden bevat. Zoo lezen wij op blz. 77, dat het Landweerkorps Woysch „de *verbinding* moest vormen” tusschen de Centrale legers in Galicië en Oost Pruisen, terwijl op blz. 78 tegen Oost-Pruisen 2 legers concentreeren en het 9e en 10e Russ. leger zijn vergeten. Wij zouden deze voorbeelden met tientallen andere kunnen aanvullen.

Wij betreuren het, dat de vertaler dit mooie werk niet door middel van voetnoten meer in overeenstemming heeft gebracht met de feitelijke kennis van den Wereldoorlog, waarover wij thans beschikken doch die den Kolonel SCHNITLER vermoedelijk onbekend is geweest. Dit geldt b.v. zeer zeker ten aanzien van den veldtocht in Roemenië.

De uiterste beknoptheid, die de schrijver zich heeft opgelegd, heeft er voorts toegeleid, dat enkele uitermate belangwekkende episoden uit het groote gebeuren op erg summiere wijze zijn besproken. Wij vermelden Roemenië, den winterslag in Masoeren en het Italiaansche front. Over de 3 veldtochten in Servië zwijgt het boek vrijwel.

Alles bijeen, achten wij dit boek zeer geschikt voor hen, die in enkele uren een globaal overzicht van den wereldoorlog wenschen te verkrijgen en als oriëntatie-bron voor hen, die krijgsgeschiedenis bestudeeren. Hoewel wij *in laatstbedoeld opzicht* Hierl's „Der Weltkrieg in Umrissen” verre verkiezen.

Den uitgever komt een woord van welgemeende hulde toe voor de keurige verzorging van dit boek. Wij mogen er den vertaler wel op attent maken, dat op blz. 83 over 21 September wordt gesproken, hetgeen moet zijn 21 Augustus, terwijl op Schets 6 (blz. 126) de door het Deutsche IXe Leger in October en November verrichte aanvallen verwisseld zijn. Voorts is de opmarsrichting van het leger van v. Arz. op schets 11 (blz. 245) foutief.

W.

DE WEDEROPBOUW VAN ONS LEGER

DOOR H. A. F. G. VAN ERMEL SCHERER,

Luitenant-Generaal b.d.

II

(Vervolg van blz. 343).

Beschouwen we nu nader **de organisatie der divisie**, dan zouden wij deze dus als volgt wenschen te zien samengesteld:

- a. Divisiestafkwartier.
- b. Verbindingsafdeeling.
- c. 3 regimenten infanterie, elk bestaande uit:
staf van het regiment (met verbindingsafdeeling);
1 batterij anti-vechtwagengeschut à 6 stukken met paardentractie;
1 compagnie mortieren van 8 à 6 stukken;
3 bataljons, elk bestaande uit: bataljonsstaf, 3 tirailleurcompagnieën en 1 mitrailleurcompagnie à 12 mitrs.
- d. 1 divisie mitrailleurcompagnie gelijk aan die der regimenten.
- e. 1 afdeeling anti-vechtwagengeschut à 3 batterijen van 6 stukken met mototractie.
- f. 1 eskadron lichte troepen, bestaande uit: 3 pelotons wielrijders en 1 peloton cavalerie.
- g. 1 Regiment Divisie-artillerie, bestaande uit: den staf van het regiment, 2 afdeelingen van 7 veld en 1 afdeeling van 10 hw.; elke afdeeling van 3 batterijen.
- h. 1 compagnie pioniers.

In groote trekken dus een organisatie zooals wij die kennen. Echter willen we nog de aandacht op de volgende punten vestigen:

ad a. Het *Divisiestafkwartier* moet voor wat betreft Sectie I voldoende sterk aan officieren zijn, om een vlotte bevelvoering te verzekeren en een doorloopenden dienst mogelijk te maken.

De D.A.C. behoort met zijn staf in het *Divisiestafkwartier* te zijn opgenomen, conform het gestelde in *Gev. Handl. Dl. I, punt 14, noot 1*).

ad c. De *tirailleurcompagnie* is in hare tegenwoordige samenstelling te zwak. De voorlaatste indeeling der sectie in twee mitrailleurgroepen en een geweergroep had verschillende bezwaren. De tegenwoordige regeling met 3 gelijke groepen, elk met een mitrailleur, heft een deel dier bezwaren op en verhoogt de vuurkracht der compagnie.

Het bezwaar van de te geringe sterkte der sectie is echter gebleven. Uit gebrek aan personeel werd indertijd de maatregel genomen om de sectie van 4 op 3 groepen te brengen.

De overgebleven geweergroep werd daardoor in hoofdzaak personeelreserve. Thans, nu we drie gelijke groepen hebben, zou m.i. de beste maatregel zijn de

versterking van de groep met 4 man, waardoor deze een sterkte zou verkrijgen van 1 sergeant, 1 korporaal en 13 man.

Hierdoor zou men eenige verliezen kunnen verdragen, zonder dat de groepen daardoor te zwak worden, terwijl ook na het uitzenden van patrouilles enz. een voldoende sterkte der groep kan blijven. Het feit, dat de sectie over 3 lichte mitrailleurs beschikt, maakt, dat men zoolang mogelijk aan de indeeling in 3 groepen moet blijven vasthouden.

ad d. Eén *divisiemitrailleurcompagnie* is weinig. Men kan deze hoogstens beschouwen als een reserve, om op bepaalde terreingedeelten de sterkte aan mitrailleurs der vóórregimenten op te voeren. Zij zal dus misschien zelfs voor verdeling in aanmerking komen, ofschoon dit in beginsel nooit aanbeveling verdient. Toch zouden we de sterkte *bij de divisie* niet tot een bataljon willen opvoeren. Het gebruik, dat men zich in het buitenland van de mitrailleurbataljons voorstelt, is het bezetten van groote vakken met goed schootsveld, waardoor men op meer bedreigde punten sterker aan troepen kan zijn; voorts het van beheerschende terreingedeelten brengen van mitrailleurvuurconcentraties op belangrijke terreinstrooken, waarin zich vijandelijke troepen bevinden. Zoowel de groote open vakken (b.v. vóór heuvelrijen) als de beheerschende heuvelrijen komen bij ons weinig voor. In ons polderland komen wel de open vakken vóór, doch de dijken en kaden vormen véél compartimenten, zoodat compagniesgewijze inzet waarschijnlijk veelal gewenscht zal zijn.

Toch zullen we in enkele gevallen van mitrailleurbataljons groot nut kunnen hebben. Dit is echter zeker niet over het geheele front het geval en men kan nooit van te voren zeggen bij welk deel van het Veldleger het noodig zal zijn. Het meest gewenschte zou dus zijn dat de C.V. over een paar mitrailleurbataljons beschikte om in te zetten waar zulks gewenscht wordt.

ad e. Is voor het *anti-vechtwagengeslacht* in voorste lijn, zóówel bij de beweging als in stelling, eenvoudige paardentractie het meest aangewezen vervoermiddel, voor de reserve, die snel verplaatsbaar moet zijn is een eenvoudige autotractie gewenscht. Vervoer óp auto zou niet uitgesloten zijn, mits het aan te schaffen kanon vervoer met handen over korte afstanden toelaat. Dit alles moeten proeven uitwijzen. Bij vervoer met autotractie moet bij de reserveafdeeling een ruime munitievoorraad worden medegevoerd, ook voor het aanvullen en eventueel gereedleggen van munitie bij de regimentsbatterijen.

ad f. Zoowel uit een oogpunt van bevelvoering als van verpleging wordt het *peloton cavalerie* het beste ingedeeld bij *het eskadron wielrijders*, al zal daardoor de levensmiddelentrein met een haver-auto moeten worden uitgebreid.

ad g. Waar de D.A.C. in het St.K. is opgenomen, zouden we een *regimentscommandant der divisie artillerie* wenschen met een kleinen staf. Deze moet niet per sé optreden als schakel in de bevelvoering tusschen D.A.C. en Afdeulingscommandant, doch de bedoeling is de D.A.C. te ontlasten van de huishoudelijke bevelvoering over de artillerie, alsmede om steeds over een Commandant te beschikken voor, bij versterking der D.A. te vormen, artilleriegroepen, b.v.: 2 afdeelingen bestemd voor algemeene opdrachten, die hun vuren veelal in concentraties zullen uitvoeren, misschien daarbij gesteund door afdeelingen der D.G.A.; 2 afdeelingen bestemd tot rechtstreekschen steun van een regiment infanterie, de commandant kan dan bij den regimentscommandant der infanterie zijn en de afdeulingscommandanten kunnen hun afdeelingen blijven commandeeren.

ad h. Waar dezerzijds bij de Legerkorpstroepen *pioniers* noodig geacht worden, kan bij de divisie met één compagnie volstaan worden.

We missen nu nog bij de divisie: vechtwagens, luchtafweergeschut, luchtsrijdkrachten en treinen, bij buitenlandsche divisieën meermalen wél aanwezig. Het is nu eenmaal zóó, hoe grooter een leger en hoe minder bij de organisatie de financieele zijde in het oog wordt gehouden, hoe meer men tot aan de kleinere onderdeelen alles toebedeelt wat ze soms noodig kunnen hebben. Hoe zwakker het leger en hoe zuiniger men wil zijn, des te meer zal men, waar mogelijk, concentreeren. Dit heeft ten eerste het voordeel, dat men dikwerf met minder kan volstaan, doch ook dat men, zonder verbanden te verbreken, op sommige punten krachtig versterken kan, terwijl ten slotte regeling van het gebruik van boven af van de hierboven genoemde strijdmiddelen en diensten meermalen gewenscht is.

We zullen dus deze strijdkrachten en treinen bij de hoogere echelons moeten vinden.

Het Legerkorps.

Bij het legerkorps vinden we dus 2 divisieën; verder legerkorpsartillerie (thans D.G.A.); een verkenningsafdeeling; legerkorpspioniers; legerkorpspionniers; luchtsrijdkrachten; politietroepen; legerkorpstrein; aan- en afvoertroepen; autotreinen; ten slotte moet bij het optreden in het gevecht over een reserve aan infanterie worden beschikt.

Bespreken we nu achtereenvolgens de samenstelling van deze onderdeelen en beginnen we met de *infanteriereserve*.

We hebben reeds eerder aangegeven, hoe, uit een oogpunt van zuinigheid met strijdkrachten, ten einde op een bepaald punt zoo sterk mogelijk te kunnen zijn, wij de voorkeur geven aan een indeeling in 2 divisieën met 1 of meer regimenten infanterie als reserve inplaats van 2 divisieën en een reserve-divisie. Nu hangt het geheel af van de taak van het legerkorps, hoe sterk die reserve moet zijn. Het zal dus het beste zijn als die reserve naar gelang van de behoefte wordt ingedeeld en de daartoe noodige regimenten infanterie zich in de hand van den C.V. bevinden, die, naar gelang van de behoefte, 1, 2 of 3 regimenten kan beschikbaar stellen, waar noodig met een brigadestaf. We zullen dit verder beschouwen bij de legertroepen. Alleen dient de sterkte van treinen (Verbandplaatsafdeeling) en autotreinen van het legerkorps er rekening mede te houden (aanvoer munitie en levensmiddelen), dat het legerkorps in den regel sterker is dan de organieke samenstelling aangeeft.

De *legerkorpsartillerie* (de tegenwoordige D.G.A.) heeft in hoofdzaak tot taak artilleriebestrijding. In het buitenland treft men daarvoor veelal aan 4 tot 6 afdeelingen eensdeels lange kanonnen van 10 of 15 cm, anderdeels hw. van 15 cm.

Willen we nu het noodzakelijke minimum voor ons bepalen, dan mogen we er rekening mede houden, dat het over 't algemeen zeer bedekte terrein bij ons, vooral in de gebieden buiten het polderland, het artilleriegebruik eenerzijds zeer belemmert, anderzijds het ontdekken van vurende artillerie ook bezwaarlijk maakt. Slechts geleidelijk aan zullen in den bewegingsoorlog vijandelijke vurende artillerieopstellingen worden vastgelegd. Men kan dus in het eenvoudigste geval volstaan met achtereenvolgens neutraliseeren door vuurconcentraties. De zwakste concentratie is het vuur van 2 afdeelingen. Het vereenigen van het vuur der batterijen van één afdeeling op een doel werd bij ons in het spraakgebruik meermalen, doch ten onrechte, een concentratie genoemd. Van concentratie is hier geen sprake, tenzij het om een zeer

klein doel gaat. Een vuur op vurende artillerie, die dan toch een vrij groote diepte en breedte in beslag neemt, is slechts een *concentratie* indien dit vuur bestaat uit vuren afgegeven uit verschillende richtingen, met verschillende invalshoeken (lange kanonnen en houwitsers) en liefst met verschillende kalibers. Het minimum voor een concentratie, die voldoende neutralisatie kan geven, is dus vuur van twee afdeelingen en wel om bij onze kalibers te blijven 10 veld en 15 hw. Is eenmaal een neutralisatie bereikt, dan moet om het succes uit te buiten en het weer openen van het vuur te belemmeren daarop volgen een storend-vuur.

Heeft men dus met enkele concentraties een paar vurende vijandelijke artillerieopstellingen het zwijgen opgelegd, dan is er nog een afdeeling noodig voor het onderhouden van de noodige storende vuren. Deze afdeeling moet dan ook nog alle andere taken der korpsartillerie vervullen (storende vuren enz. op wegen, vuur op oogenblikdoelen op grooten afstand, enz.). Het is dus wel duidelijk, dat de minimumsterkte der Korpsartillerie 3 afdeelingen van 3 batterijen moet zijn. Het is dan hierbij noodig, dat de divisieartillerie en de legerkorpsartillerie op oogenblikken, waarop voor een van beiden geen taak is weggelegd en de andere een zware taak heeft, elkaar zooveel mogelijk steunen (b.v. voorbereidende artilleriebeschieting w.o. inleidende beschieting, afsluitingsvuur, enz.).

Er volgt echter ook onmiddellijk uit, dat voor legerkorpsen met een belangrijke taak (zwaartepunt van den aanval, verdediging van een gevaarlijk deel der stelling) deze korpsartillerie belangrijk versterkt zal moeten worden. Daarvoor moeten we dus de stof in de legerartillerie vinden.

Daar ook uit het voorgaande volgt, dat de samenstelling van het regiment Korpsartillerie van 3 afdeelingen het beste zal zijn met 2 afdeelingen van 10 veld en één van 15 hw. (immers de afdeeling voor storende vuren enz. is het beste 10 veld in verband met de grootere dracht en de lichtere munitie), zal de legerartillerie dus hoofdzakelijk houwitsers van 15 cm moeten leveren.

Verder is het gewenscht reeds bij het echelon korpsartillerie de eerste versterking der D.A. te vinden. We zouden daarom bij het regiment korpsartillerie een afdeeling 7 veld met motortractie willen zien ingedeeld, om den legerkorpscommandant de gelegenheid te geven reeds onmiddellijk één zijner divisien te versterken.

Alhoewel niet tot de artillerie behorende, willen we er hier op wijzen, dat ook tot de legerkorpstroepen moet behooren een batterij *anti-vechtwagen-geschut* met autotractie. Het zal n.l. noodig zijn de formaties achter de ruglijn der divisien opgesteld te dekken tegen doorgedrongen vechtwagens en pantser-auto's.

De artillerie kan zichzelf dekken door haar vuur, evenals de reserve infanterie; toch kan het noodig zijn bepaalde wegen af te sluiten, ook in den rug van het legerkorps, en stafkwartier, treinen en aanvullingsplaatsen te dekken. Men kan nu wel van een der divisien een batterij hiertoe bestemmen, doch deze detachering zal vrijwel permanent zijn en indeeling van een afzonderlijke batterij is dus beter.

De *verkenningafdeeling* kan samengesteld zijn als onze tegenwoordige verkenningafdeeling. Cavalerie voor de beveiliging kan zij niet missen. Twee eskadrons ware zelfs beter dan één, evenals bij de divisie een eskadron beter ware dan een peloton, doch men moet, als men met reserve onderdeelen wil werken, zuinig zijn, door gebrek aan voldoende te vorderen rijpaarden. Immers

de behoefte daaraan blijft zeer groot. De sectie pantserwagen heeft een tweeledige taak te vervullen, n.l. verkenning en beveiliging van de verkenningsafdeeling tegen vijandelijke pantserwagens. Daartoe is een sectie van 3 wagens te zwak. Onze pantserwagens van het eskadron paw. zijn door hun zware bewapening voor beide taken zeer geschikt. Men kan nu verschillende wegen volgen om aan het tekort tegemoet te komen. Men kan de sectie van 5 wagens maken, waarvan normaal 3 een verkennende taak krijgen; men kan twee sectiën van 3 indeelen en men kan de verkennende taak aan de sectie van 3 paw. opdragen en voor de beveiligende taak indeelen een sectie van 2 anti-vechtwagenkanonnen met motortractie. De laatste oplossing is de goedkoopste, heeft echter het bezwaar, dat dit geschut in de beweging niet tot onmiddellijk vuren gereed is en eerst in stelling moet worden gebracht.

De vraag verdient verder nog overweging of niet aan de sectie paw. een groep motorrijders moet worden toegevoegd als strijders en als ordonnansen ter betere verkenning. De motoren moeten dan zooveel mogelijk geruischloos zijn.

We achten voorts een tweetal compagnieën *legerkorpspioniers* noodig, in bataljonsverband. De Commandant kan de leiding der pionierwerkzaamheden bij het legerkorps krijgen. We denken hier vooral aan communicatieverbetering waaronder wegverbetering bij of wegaanleg naar de bruggen, die geslagen worden. Ook inrichting van commandoposten, aanvullingsplaatsen en camouflage daarvan behoort tot de taak dier pioniers; voorts waar noodig aanvulling van de divisiepioniers.

De *legerkorpstrein*, waarbij de *pontonafdeeling*, de *politietroepen*, de *aan- en afvoertroepen* en de *autotreinen* kunnen samengesteld zijn als thans het geval is, mits in de legertroepen nog meer dan één autobataljon aanwezig is voor troepenvervoer en versterkte munitieaanvulling.

Voor wat de *luchtstrijdkrachten* betreft, moet het legerkorps over voldoende verkenningsvliegtuigen en artillerievliegtuigen beschikken. De vraag is of het aantal der laatste bij versterkte korpsartillerie niet tot 8 verhoogd moet worden. M.i. ware dit noodig. Over de beschermingsvliegtuigafdeeling nog hierna, bij de legerluchtstrijdkrachten.

De lichte divisie.

Deze is wel het orgaan met de moeilijkste en meest veelzijdige taak in onze oorlogsorganisatie.

Zij moet snel belangrijke punten kunnen bezetten en eenigen tijd vasthouden om de samentrekking van het Veldleger te dekken, niet tegen waarneming, want zij kan dat de vijandelijke vliegtuigen niet beletten, doch tegen inwerking van 's vijands organen op den grond. Hiervoor is noodig snelheid, gemakkelijke manoeuvreerbaarheid en voldoende afstootende kracht, ook reeds op grooten afstand ter vertraging van den vijand.

Zij moet de vleugels van het veldleger kunnen dekken, ook reeds op grooten afstand tegen 's vijands inwerking. Is het Veldleger eenmaal aan één zijde aangeleund, dan valt er slechts één vleugel te dekken, doch in den aanvang zullen zeker beide vleugels gedekt moeten worden. Zij moet dus gemakkelijk splitsbaar zijn, al behoeven de deelen niet geheel gelijkwaardig te zijn. Immers de taken op beide vleugels zullen door onze terreineigenaardigheden veelal wat verschillend zijn. Een en ander eischt afstootend vermogen, ook al op grooten afstand.

Zij moet een verdragend gevecht kunnen voeren om 's vijands opmarsch tegen het veldleger zoo ioodig vrij geruimen tijd te kunnen ophouden. Be-

halve de reeds gestelde eischen, moet hiertoe, ook bij de kleinere onderdeelen, over voldoende afstootende kracht beschikt worden. Voorts moet de indeeling zoodanig zijn, dat gemakkelijk versterkingen in het verband der divisie kunnen worden opgenomen, vooral troepen op auto's aangevoerd en artillerie met motortractie. Offensief optreden op kleine schaal kan bij een verdragende opdracht van groot belang zijn.

Rukt daarentegen het veldleger op, dan moet zij in staat zijn dien opmarsch te dekken en te beveiligen, althans over een deel van het front en eventueel op de vleugels. Zij moet daartoe voldoende offensieve kracht hebben en snelle bewegelijkheid.

Zij moet zich meester weten te maken van bepaalde belangrijke punten, die voor den opmarsch bezet moeten worden. Zij moet bij den aanval in staat zijn gebruik te maken van hare snelheid voor een omvatting van de tegenpartij en moet dus voldoende offensieve kracht hebben om zich van goed verdedigde punten meester te maken, al verdient het de voorkeur om waar mogelijk voor de vermeerstering van sterk bezette stellingen andere troepen te gebruiken en bij de omvatting zooveel mogelijk gebruik te maken van de snelle bewegelijkheid der lichte divisie. Uit een en ander volgt, dat zij voldoende sterkte moet hebben en voldoende artillerie.

Zij moet gebruik kunnen maken van een aanwezige of gemaakte opening in een vijandelijk front om diep door te stooten en het overige deel van het front in flank en rug aan te vallen.

Bij een vervolging moet zij snel kunnen optreden, kleine standhoudende weerstanden snel kunnen breken en de oplossing van den terugtrekkenden vijand zien te bewerkstelligen.

Zij moet ten slotte bij de verdediging als snel verplaatsbare reserve in handen van den C.V. een gat kunnen stoppen of door een snellen tegenaanval een doorgedrongen vijand weer terug kunnen werpen.

Men ziet een groot aantal bijzondere taken wachten haar. Er zijn er misschien nog meer te bedenken; maar alles leidt tot de volgende *eischen*: vlotte bewegelijkheid, geen organen die haar beletten van haar snelheid gebruik te maken; groote offensieve kracht; groot afstootend vermogen door groote vuurkracht, w.o. voldoende sterke artilleriekracht, ook op groote afstanden.

In het eigenlijke gevecht kan haar snelheid niet grooter zijn dan van de infanterie, immers de aanval moet ten slotte geschieden door van hun vervoermiddel gescheiden troepen, of dit nu cavaleristen, wielrijders, motorrijders of per auto vervoerde troepen zijn. Vechtwagens en pantserwagens kunnen wel 's vijands verdedigingskracht breken, doch het bezetten van het terrein moet door troepen te voet geschieden.

De vraag is nu, daar ten slotte de hoofdmacht in het gevecht bestaan moet uit troepen, die te voet vechten, hoe deze troepen vervoerd moeten worden, te paard, per rijwiel, of per auto?

Auto geeft de grootste snelheid. Het is mogelijk geheel *gemotoriseerde divisieën* tot op zeer groote afstanden vooruit te zenden, 100 km en veel meer. De steun van het volgende hoofdleger volgt echter slechts met een snelheid van 25 tot maximum 40 km per dag. Dergelijke divisieën loopen dus tegenover behoorlijk van afweermiddelen voorziene legers, die overmacht er tegenover kunnen concentreeren, groot gevaar.

In onze oorlogvoering is het vooruitzenden van *gemotoriseerde divisieën* op dergelijke afstanden niet wel denkbaar. In 't algemeen zullen m.i. dergelijke operatiën meer belang hebben in een kolonialen oorlog of in een oorlog.

die zich op een uitgestrekt oorlogstoneel afspeelt, dan in West-Europa.

Het zal derhalve niet noodig zijn om onze organisatie volgens dit beginsel op te bouwen, wat ook enorme bedragen verslinden zou. Immers de te vervoeren troepen zouden dan op terreinauto's vervoerd moeten worden, die niet te vorderen zijn en die dus alle in vreedstijd aanwezig zouden moeten zijn, met reparatiegelegenheid en onderdeelen reserve voor oorlogstijd. Bovendien zijn vele deelen van ons land zelfs voor den terreinauto moeilijk of niet begaanbaar.

Ons blijft dus de keus tusschen vervoer op gevorderde auto's, dus aan de wegen gebonden, wielrijders of cavalerie.

De *troepen op gewone auto's geladen* zijn vrijwel weerloos gedurende het transport en moeten op geruimen afstand van den vijand gedekt worden uitgeladen. De auto's kunnen na het gevecht echter optrekken tot bij den troep. Aan de gevechtssterkte wordt niemand onttrokken. *Troepen op rijwielen* kunnen dichter bij den vijand hun rijwiel verlaten. Na het gevecht moeten zij echter eerst terug naar de rijwielen. Laat men de rijwielen halen door afgestegen troepen, dan eischt dit veel tijd. Eén man kan slechts twee rijwielen vervoeren. Houdt men personeel bij de rijwielen om ze op te voeren, dan verliest men de helft der gevechtskracht. *Cavalerie* heeft dezelfde bezwaren en paarden zijn moeilijker gedekt op te stellen dan rijwielen; de cavalerie heeft echter het voordeel dat één ruiter zelfs drie handpaarden kan opvoeren, zoodat men dus slechts $\frac{1}{4}$ van zijn gevechtssterkte behoeft achter te laten. De wielrijders hebben als nadeel de enorme colonnelengte bij gebruik van rijwielpaden langs zandwegen. De cavalerie kan kortere colonnes formeeren en zich beter in het terrein verspreiden.

Het terrein in ons land en het aangrenzende buitenlandsche terrein is echter over 't algemeen zeer geschikt voor wielrijders. Het is dus in beginsel aangegeven om *het gros van onze lichte divisie te doen bestaan uit wielrijders*. Toch zouden we *een deel cavalerie* er niet gaarne bij willen missen. Er zijn vele terreinen en omstandigheden, juist daar waar de nabijheid van den vijand belet van de hoogste te ontwikkelen snelheid gebruik te maken, waar de cavalerie in het voordeel is, en waar zij veel beter in de beveiliging en de verkenning kan voorzien, dan de wielrijder, die toch zijn aandacht voor den weg noodig heeft, en de aan de wegen gebonden pantserauto.

De indeeling der Cavalerie moet zoodanig zijn, dat zij een zelfstandig onderdeel kan vormen, dat bij het ontwikkelen van groote snelheid, desnoods langzamer kan volgen.

We zouden *op auto's alleen* willen vervoeren *eventueel ter versterking der lichte divisie in te zetten infanterie*.

Men begrijpt, dat voor een dergelijke lichte divisie velerlei organisaties ontworpen kunnen worden. Bij strategische oefeningen aan de Hoogere Krijgsschool hebben we in verschillende jaren verschillende organisaties ontworpen en gezien. Bij den tegenwoordigen stand der bewapening zouden we de volgende organisatie wenschelijk achten:

- a. St.K. van de lichte divisie, waarbij de D.A.C. met staf.
- b. Verbindingsafdeeling der lichte divisie.
- c. Commando der brigade wielrijders; deze staf moet geschikt zijn om het bevel over een deel der divisie, hoe ook samengesteld, te aanvaarden.
- d. Commando der cavaleriebrigade, waaraan dezelfde eisch gesteld moet worden.
- e. 2 regimenten wielrijders, elk regiment bestaande uit den regimentstaf, één

- compagnie motorwielrijders en 3 bataljons wielrijders; elk bataljon bestaande uit den staf van het bataljon, 3 compagnieën, een mitrailleur-compagnie op motorrijwielen van 12 mitrailleurs en 1 sectie pantserwagens. Bij het regiment 1 batterij van 6 stukken anti-vechtwagengeschut met autotractie. Een oplossing zou hier misschien gezocht kunnen worden in een constructie, waarbij de tractie zou geleverd worden door een motorrijwiel, desnoods driewieler. Het gaat hier vooral om een tractie, waarbij de vuurmond snel in stelling kan komen. Voorts bij het regiment een compagnie van 6 mortieren van 8 op auto's.
- f. 4 regimenten cavalerie, elk van een staf en 2 eskadrons (van iets grootere sterkte dan de tegenwoordige, zoodat de afgestegen groep een paar man sterker kan zijn), één mitrailleurskadron, één sectie anti-vechtwagengeschut van 2 stukken met paardentractie (zoodanig dat de cavalerie gevolgd kan worden) en 1 eskadron wielrijders. De wielrijderspatrouille bij het eskadron dient hierdoor niet te vervallen.
- g. 1 regiment divisie-artillerie, bestaande uit den regimentsstaf en 5 afdeelingen: 1 afdeeling rijdende artillerie van 2 batterijen 7 veld; 2 afdeelingen van 3 motorbatterijen van 7 veld; 1 afdeeling van 2 batterijen 10 hw. met autotractie; 1 afdeeling van 2 batterijen 10 veld met autotractie. Deze indeeling waarborgt gemakkelijke splitsing al naar gelang van de behoefte. Voor afstootende kracht op grooten afstand zijn een paar batterijen van 10 veld noodig.
- h. Twee eskadrons pantserwagens, elk van 12 auto's (4 sectiën). Bij de sectie 1 groep motorrijders.
- i. De divisietrein samengesteld als thans, dus: staf, infanteriemunitietrein, artilleriemunitietrein, verbandplaatsafdeeling, ziekenstalafdeeling en pionier- en pontonafdeeling.
De treinen uitgebreid overeenkomstig de uitbreiding der divisie. Ook de pioniers tot 4 sectiën uitgebreid.
- j. Compagnie aan- en afvoertroepen.
- k. Autobataljon van 2 compagnieën van normale sterkte.

De divisie is door de aanwezigheid der *brigadestaven* gemakkelijk splitsbaar, zelfs in 3 deelen.

De twee *regimenten wielrijders* geven een uitbreiding tot 6 bataljons; hierbij is groepeerings in 2 regimenten gewenscht. De regimenten voorzien van dezelfde hulpwapens als de infanterie, opvoering der vuurkracht aan zware mitrailleurs.

De compagnieën motorrijders der regimenten zijn hierbij ingedeeld, doch zullen meermalen door den C.V. of door den divisiecommandant met afzonderlijke taken belast worden, al dan niet in verband met de onder *h.* genoemde eskadrons pantserwagens. De uitbreiding van het autobataljon onder *k* is ook bedoeld ten einde 1 of meer compagnieën wielrijders met auto's te kunnen vervoeren, mogelijk met de eskadrons pantserwagens en de compagnieën motorrijders tezamen, als groote snelheid vereischt wordt.

De indeeling der *cavalerie* in 4 regimenten is ontworpen ter vergemakkelijking van de verdeeling ook in deelen van ongelijke sterkte; in de toegevoegde eskadrons wielrijders is versterking aanwezig, die gewenscht wordt geacht om elk regiment een zelfstandige taak te kunnen geven. Overwogen zou nog kunnen worden bij elk regiment ook een sectie mortieren van 8 in te deelen.

(Wordt vervolgd).

NEDERLANDSCHE TROEPEN VOOR HET DUITSCHE BONDSLEGER.

KORT OVERZICHT VAN DE LUXEMBURGSCHЕ, DE LUXEMBURG-LIMBURGSCHЕ EN DE LIMBURGSCHЕ BONDSCONTINGENTEN (1816-1867).

DOOR J. K. H. DE ROO VAN ALDERWERELT,

Kapitein der artillerie, Adjudant van den Inspecteur der artillerie.

Den 9den Juni 1815 werd de slotacte van het Weener Congres geteekend, waarbij o.m. een Duitsche Bond van vorsten en vrije steden in het leven werd geroepen.

Artikel 67 van deze acte bepaalde, dat ter vergoeding voor de Duitsche bezittingen, welke voor den Prins van Oranje en Nassau verloren gingen en welke kwamen aan het Hertogdom Nassau en aan het Koninkrijk Pruisen, Luxemburg als Groothertogdom aan den Koning der Nederlanden zou komen. Het Groot-hertogdom werd opgenomen in den rij van staten van den Duitschen Bond. Doch niet alleen een personeele unie verbond Luxemburg aan Nederland, ook administratief — in bestuur — werden beide landen verbonden.

De *Grondwet voor het Koninkrijk der Nederlanden* van 1815 bepaalde in artikel 1 dan ook o.m.:

„Het Groot-Hertogdom Luxemburg, in de grenzen bij het gemelde tractaat bepaald, onder dezelfde Souvereiniteit als het Koninkrijk der Nederlanden geplaatst zijnde, zal dezelfde grondwet hebben, behoudens deszelfs betrekking tot het Duitsche verbond”.

In één der kamers der Staten-Generaal kregen 4 leden voor Luxemburg zitting.

De Koning der Nederlanden trad als Groothertog van Luxemburg in den Duitschen Bond. De stad Luxemburg zou — in krijgskundig opzicht — beschouwd worden als eene vesting van den Duitschen Bond. De Groothertog had het recht den militairen gouverneur en den commandant der vesting te benoemen, behoudens goedkeuring evenwel van de uitvoerende macht van den Bond.

In het volgende jaar — 1816 — werd de eerste bepaling gemaakt betreffende de sterkte van het Luxemburgsche contingent voor het Duitsche Bondsleger.

Bij het tractaat van 8 November 1816, met den Koning van Pruisen gesloten, werd de vredessterkte van het garnizoen Luxemburg bepaald op 1000 hoofden, waarop bij Kon. Besluit van 21 October 1818 de samenstelling van „*het garnizoensbataillon der vesting Luxemburg, bestaande uit zes compagnieën infanterie en één compagnie artillerie*” (34 officieren en 966 man troepen) werd vastgesteld en opgenomen in de samenstelling van het *Nederlandsche leger*. De oorlogssterkte werd bepaald op 2556 hoofden (strijdenden), terwijl nog 1271 man als „Ersatz” of depôt voor eerste aanvulling en als

reserve in de nabijheid van Luxemburg — hetgeen mogelijk was omdat beide landen nog aan elkaar grensden — in gereedheid moesten worden gehouden. Bij ditzelfde tractaat stond de Groothertog aan den Koning van Pruisen het recht af om den militairen gouverneur en den commandant der vesting te benoemen.

Van het recht om in vreedstijd een bezetting in Luxemburg te leggen heeft de Koning-Groothertog nimmer gebruik gemaakt. Het oorlogscontingent heeft tot 1821 slechts in naam bestaan.

Inmiddels werd bij de Weener-slotacte van 15 Mei 1820 de wijze aangegeven, waarop de verschillende organen van den Duitschen Bond moesten worden samengesteld. Bij het Bondsbesluit van 9 April 1821 werd daarna de „*Kriegsverfassung des Deutschen Bundes*” vastgesteld. Het oorlogscontingent van elken bondsstaat moest bestaan uit:

- a. het gewoon- of hoofdcontingent, sterk $\frac{1}{100}$ van de getalsterkte zijner bevolking (voor Luxemburg 255.628 zielen);
- b. het depôtcontingent ter sterkte van $\frac{1}{600}$ en
- c. het reservecontingent ter sterkte van $\frac{1}{300}$ gedeelte.

Wat de wapenverhouding betrof, moest elke bondsstaat leveren:

- 1e. aan ruitery het $\frac{1}{7}$ van het geheele contingent;
- 2e. aan artillerie 2 stukken geschut per 1000 man en een derde stuk in reserve in de tuighuizen of bij de depôts (de veldartillerie moest in den regel bestaan uit $\frac{1}{4}$ houwitsers, $\frac{1}{4}$ twaalfponders en $\frac{1}{2}$ zesponders; $\frac{1}{5}$ van het geheel moest rijdende artillerie zijn);
- 3e. aan pioniers en pontonniers het $\frac{1}{100}$ van de totale sterkte;
- 4e. aan mineurs en sappeurs (behoorende tot het belegeringspark) alleen door die staten, die tot het belegeringspark moesten bijdragen en
- 5e. aan infanterie de rest van het contingent, waarvan $\frac{1}{20}$ uit Jagers en Scherpschutters moest bestaan.

Het belegeringspark moest bestaan uit 100 zware kanonnen, 30 belegeringshouwitsers en 70 mortieren.

Het IXde Legerkorps, waartoe het Luxemburgsche contingent behoorde, werd in 1830 vrijgesteld van de levering van belegeringsgeschut.

Bij Kon. Besluit van 13 Juni 1821 wees de Koning-Groothertog de troepen aan, welke te samen het Luxemburgsche contingent zouden vormen. Dit waren:

- voor het hoofdcontingent: het *Regiment Zwitsers No. 29* (voormalig *Regiment Bernsche Infanterie van Kirchberger*)¹⁾, het *1ste en 2de eskadron van de Afdeling Kurassiers No. 1*, een *detachement van het 3de Bataillon veldartillerie* en een *detachement van het Bataillon Pontonniers, Mineurs en Sappeurs*;
- voor het depôt- en het reservecontingent: een *bataillon van de 12de Afdeling Infanterie*, een *detachement van het 3de en 4de eskadron van de Afdeling Kurassiers No. 1*, een *detachement van het 3de Bataillon veldartillerie* en een *detachement van het Bataillon Pontonniers, Mineurs en Sappeurs*.

Deze samenstelling, welke op papier tot 1839 is blijven bestaan, schijnt echter nimmer ter kennis van de Bondsvergadering te zijn gebracht.

In 1830 volgde het Groothertogdom het voorbeeld van België, evenwel op de hoofdstad na, die een Pruisische bezetting had. De Duitse Bond, welke in

¹⁾ Na de afdanking van de *Zwitsers* — einde 1828 — werd de *12de Afdeling Infanterie* aangewezen.

Officieren der artillerie van het Limburgsche contingent.

1830 niet had ingegrepen om het gezag van één zijner vorsten te handhaven, kwam echter met zijne aanspraken tusschen beide, toen de Koning der Nederlanden bij het *Verdrag van Londen* in 1839 er in toestemde, dat een gedeelte van Luxemburg aan België kwam. Het westelijk deel van Luxemburg — het Waalsche deel — kwam volgens dit verdrag aan België en trad geheel uit den Duitschen Bond, terwijl door de mogendheden aan België geen verplichtingen ten opzichte van den Duitschen Bond werden opgelegd. Den Koning werd een schadeloosstelling in grondgebied in Limburg toegewezen. De Bondsvergadering wilde hare toestemming tot de schikking alleen dan geven, indien het *Hertogdom Limburg* een deel van den Duitschen Bond zou uitmaken. Aan dezen eisch werd toegegeven.

Ook administratief werd Luxemburg nu van Nederland gescheiden, slechts een personeele unie bleef over; *Luxemburg en Limburg* brachten voortaan één collectieve stem uit in de Bondsvergadering. Artikel 1 van de *Grondwet* van 1840 vermeldt Luxemburg dan ook niet meer, daarentegen wel *het Hertogdom Limburg* „behoudens de betrekkingen van het hertogdom Limburg, met uitzondering van de vestingen Maastricht en Venlo en hare kringen, tot het Duitsche verbond”.

Een uiteenzetting van de hoogst eigenaardige staatkundige verhoudingen moge hier buiten beschouwing blijven.

Na de bekrachtiging van het verdrag van 1839 beloofde de Koning-Groothertog zich te zullen beijveren zoo spoedig mogelijk niet alleen het Luxemburgsche, maar ook het Limburgsche contingent voor het Bondsleger te organiseeren. De gezamenlijke sterkte kon gelijk blijven, daar het afgestane deel van Luxemburg 149.572 zielen telde tegen Limburg 147.527.

Het Limburgsche contingent diende te bestaan uit louter *Limburgers*. Of dit altijd het geval is geweest, moet betwijfeld worden; voor de officieren is het althans zeker niet opgegaan. Dit contingent kwam wel in een eigenaardige positie: behoorende tot het *Nederlandsche* leger werden bevelen en voorschriften gegeven door *Duitsche* generaals, terwijl *Duitsche* generaals *inspectie* hielden.

Drie tijdvakken zijn in het bestaan van het *Limburgsche contingent* te onderscheiden:

- 1e. van 1842—1846 *vereenigd* met dat van *Luxemburg*;
- 2e. van 1846—1855 als *zelfstandig Limburgsch contingent*;
- 3e. van 1855—1867 in de *Nassau-Limburgsche Brigade*.

Gedurende het eerstgenoemde tijdvak formeerden de gezamenlijke contingenten een op zich zelf staande halve brigade, welke tevens tot het bezetten van de vesting Luxemburg was bestemd. *Luxemburg* gaf als hoofdcontingent een bataljon infanterie, een eskadron cavalerie en een halve batterij artillerie; *Limburg* gaf den Grooten- of Generalen Staf, een bataljon infanterie (*Jagers-te-voet* of *Limburgsche Jagers*), een eskadron cavalerie (*Eskadron Jagers-te-paard*), een compagnie artillerie ter sterkte eener halve batterij en een detachement pioniers. Bovendien de daarbij behoorende depôtstroepen en de reserve.

De Groote- of Generale Staf schijnt nimmer te zijn samengesteld.

Aan kleeding en uitrusting van het Limburgsche contingent werd bijzondere zorg besteed. Deze troepen kenmerkten zich door een sierlijken wapenrok van donkergroen laken met karmozijnkleurige uitmonstering (zie blz. 395). Ter vervanging van het uit 1815 dateerende en nog overal in gebruik zijnde kruisledergoed kreeg de infanterie een koppel (ceinturon). De geoefendheid moet groote waardeering van de *Duitsche* generaals hebben gehad.

Slechts korten tijd — tot in het najaar 1846 — bleef deze verdeling bestaan uit hoofde van de bezwaren, welke aan eene vereeniging van de beide deelen verbonden waren, sedert de beide landen niet meer aan elkaar grensden. Bovendien bood een *zelfstandig Limburgsch contingent*, geheel opgenomen in het *Nederlandsche* leger voor Limburg zoowel organisatorische als geldelijke voordeelen. Vooral deze laatsten speelden een belangrijke rol in de jaren na 1839.

Voor Luxemburg was dit niet zoo zeer het geval. Wel ondervond Luxemburg groote moeilijkheden met het organiseeren van de cavalerie en van de artillerie. Dientengevolge deed het voorstellen om hiervan ontheven te worden en in de plaats daarvan infanterie te leveren. Limburg was tot een dergelijke regeling wel bereid. Het ging nu slechts om de aantallen cavaleristen en artilleristen door Limburg en infanteristen door Luxemburg te leveren, welk punt Limburg op de basis van één cavalerist of artillerist tegen twee infanteristen gerekend wilde zien.

Langdurige onderhandelingen leidden tot voorstellen aan de Bondsvergadering, die 23 Juli 1846 besliste, dat het *Luxemburg-Limburgsch contingent* zou worden gesplitst in twee geheel van elkander gescheiden contingenten: een *Luxemburgsch infanterie contingent* en een *Limburgsch contingent van cavalerie, artillerie en pioniers*.

Het *Limburgsche contingent* zou als veldtroep worden toegevoegd aan de 2de Divisie van het IXde Armeekorps, ter sterkte van een *cavalerieregiment*, een *batterij van zes stukken* (met de reserve acht stukken) en *pioniers*. Het *Luxemburgsche contingent* zou dienen tot bezetting van de vesting Luxemburg.

Hiermede trad het tweede tijdvak in. Deze regeling had voor Limburg nog het voordeel, dat er nimmer sprake kon zijn van een mede bezetten van de vesting Luxemburg, noch van eenige mobiliseering vóórdat het Legerkorps-zelve — dus het Bondsleger — gemobiliseerd werd. Bij Kon. Besluit van 26 Augustus 1846, No. 12 werd het contingent op dezen voet gereorganiseerd.

Gehoopt mocht worden, dat de Grondwetsherziening van 1848 op het punt betreffende de verhouding van het Hertogdom Limburg tot het Duitsch verbond eenige verandering zou brengen. Het heeft niet zoo mogen zijn.

Inmiddels lieten de verwickelingen, welke in 1853 en 1854 in Europa plaats grepen, hun invloed gelden. Reeds bij Bondsbesluit van 10 Maart 1853 was bepaald, dat alle bondscontingenten met $\frac{1}{6}$ vermeerderd moesten worden. Zoowel de cavalerie als de artillerie werden uitgebreid.

Het in 1849 uit de beide *eskadrons Jagers-te-paard* geformeerde *Korps Jagers-te-paard* werd uitgebreid tot het *Regiment Jagers-te-paard* ter sterkte van een staf, 3 eskadrons en een depôt.

Intusschen waren van de zijde van de *Nassausche regeering* voorstellen gedaan, welke ten doel hadden de contingenten van Limburg en Nassau te vereenigen in één brigade, welke tot de 2de Divisie van het IXde Armeekorps zou behooren.

Nassau was namelijk niet in staat zijn contingent aan cavalerie te leveren en wenschte niet met één der andere staten vereenigd te worden. Nassau gaf de voorkeur aan een vereeniging van zijn contingent met dat van Limburg, omdat de regeeringen van Nassau en van Nederland in vriendschappelijke verstandhouding stonden en er daarenboven bij de Nassauers aangename herinneringen waren blijven bestaan uit den tijd, toen zich een *Nassausch regiment* ¹⁾ in Nederlandschen dienst bevond. Ook van Nederlandsche zijde werd een vereeniging met het contingent van Nassau het beste geacht, omdat men dan meer waarborgen had voor een goede behartiging onzer belangen in een eventueelen oorlog. In 1854 deed Nassau eenige voorstellen, welke o.m. behelsden, dat *Nassau* de gezamenlijke *infanterie*, *artillerie* en *pioniers*, *Limburg* slechts de *cavalerie* voor de geheele brigade zou leveren.

Den 19den Februari 1855 kwam een overeenkomst tot stand, waarbij werd bepaald, dat Limburg zijn geheel contingent aan cavalerie zou geven, en wel in een regiment van 870 hoofden. De Bondsvergadering gaf in de zitting van 29 Maart 1855 hare goedkeuring aan deze overeenkomst, tengevolge waarvan dus het geheele Limburgsche contingent voor het Duitsche Bondsleger uit cavalerie kwam bestaan, en de artillerie verviel.

Bij Kon. Besluit van 3 October 1855, No. 57 werd bepaald, dat het *Regiment Jagers-te-paard*, hetwelk den naam ontving van *5de Regiment Dragonders*, bestemd bleef om het *Limburgsche bondscontingent* uit te maken. De drie eskadrons werden eenigszins uitgebreid, met de bepaling, dat, indien dit regiment geheel of gedeeltelijk op voet van oorlog moest worden gebracht, het met één of twee eskadrons van een der andere regimenten — het *3de Regiment Dragonders* — zou worden aangevuld en dan uit 5 eskadrons zou bestaan. Ook bij inspectiën vanwege den Duitschen Bond werden tijdelijk twee eskadrons aan het regiment toegevoegd.

¹⁾ Het Regiment Lichte Infanterie van Nassau tot 28 Juli 1820.

De donkergroene uniform verviel in 1855. Het regiment betrok uitsluitend garnizoenen in Limburg.

Toen in 1859 de Bondsvergadering in hare zitting van 23 April bepaalde, dat de hoofdcontingenten van het Bondsleger in marschvaardigen toestand moesten worden gebracht, werd bij Kon. Besluit van 29 Mei 1859, No. 30, bepaald, dat het regiment de oorlogsformatie zou aannemen en werden er dientengevolge twee eskadrons aan toegevoegd. Bij den terugkeer op voet van vrede (Kon. Besluit van 31 Juli 1859, No. 8) bleef het regiment echter uit 5 eskadrons en een depôt bestaan, doch van mindere sterkten.

Na den *Deenschen oorlog (Vrede van Weenen, 1864)* bleek, dat de Duitsche Bond feitelijk uiteengerukt was. BISMARCK wenschte voor Pruisen de oppermacht in Duitschland, tengevolge waarvan zich vele staten schaarden aan de zijde van Oostenrijk tegenover Pruisen. Ten slotte werd met meerderheid van stemmen in de Bondsvergadering besloten het Bondsleger op voet van oorlog te brengen; 17 Juni 1866 werd het mobilisatiebevel gegeven. De *Nassau-Limburgsche Brigade* werd nader ingedeeld bij de 4de Divisie van het VIIIste Armeekorps, evenwel met *uitsluiting* van het *Limburgsche contingent*, hetgeen niet te velde kwam.

De oorlog eindigde met een nederlaag voor Oostenrijk (slag bij Sadowa en Königgratz) en leidde tot den *Vrede van Praag*, 23 Augustus 1866, welke bevestigd werd door het *Congres van Londen* van 11 Mei 1867. De Duitsche Bond was opgelost. De verplichtingen van het *Herzogdom Limburg* hielden op te bestaan en daarmede ook het Limburgsch contingent voor het Bondsleger. Bij Kon. Besluit van 8 Mei 1867, No. 65, werd het *5de Regiment Dragoners* opgeheven; de eskadrons gingen over bij de vier regimenten huzaren.

De volgende troepen hebben van het *Limburgsche bondscontingent* deel uitgemaakt:

Infanterie: van 1842 tot 1846, het *2de Bataillon van het 7de Regiment Infanterie*, ter sterkte van een staf en 6 compagnieën;

Cavalerie: 1842, het *4de eskadron van het 4e Regiment Ligte Dragoners*, in 1846 overgegaan bij het *2de Regiment Lanciers* en het *5de eskadron* van dit regiment (2 *eskadrons Jagers-te-paard*), tezamen sedert 1849 *Korps Jagers-te-paard*, in 1854 *Regiment Jagers-te-paard*, en in 1855 *5de Regiment Dragoners*, in 1867 opgeheven;

Artillerie: 1842, de *4de compagnie 1ste Regiment artillerie*, in 1845 als de *4de compagnie zware veldartillerie* (een halve batterij), in 1846 als *4de compagnie zware veldartillerie van het 2de Regiment artillerie*; 1848 de *4de compagnie veldartillerie voor het Limburgsche contingent van het Regiment veldartillerie*, na 1852 als de *veldcompagnie No. 11* van dit regiment tot 1855;

Pioniers: van 1842 tot 1855 een *detachement van het Bataillon Mineurs en Sappeurs*.

PORTRET VAN H.K.H. PRINSES JULIANA EN Z.H. PRINS BERNHARD ZUR LIPPE BIESTERFELD.

De losse bijlage bij dit nummer is gemaakt naar een foto van de firma Fr. Ziegler, Den Haag; reproductierecht Nijgh en van Ditmar N.V., Rotterdam.

BEOEFENING VAN HET TUCHTRECHT IN DE WEERMACHT

O vereenkomstig ons in de Maart-aflevering van dit jaar aangekondigd voornemen, hervatten wij thans onze prijsvragen, welke wij wederom aanbevelen in de belangstelling, die de beste waardeering vormt voor onze verzorging van de tuchtrubriek.

PRIJSVRAAG Nr. 14.

Van een zelfde compagnie keeren op Zondagavond zes dienstplichtigen 8 à 12 uren te laat van bewegingsvrijheid in de kazerne terug.

Uit het des anderen daags door den compagniescommandant gehouden onderzoek komt het volgende naar voren.

De bedoelde 6 dienstplichtigen hadden met nog een zevenden een regeling getroffen, ingevolge welke zij des Zaterdagstevoren voor gezamenlijke rekening een auto hadden gehuurd, welke hen, bestuurd door den laatstbedoelden dienstplichtige, naar hun achtereenvolgens aan een bepaalde route gelegen woonplaatsen zou vervoeren.

Zondagavond zou dan de auto, welke zoolang onder beheer van den als bestuurder optredenden dienstplichtige zou blijven, de overigen weder achtereenvolgens in hun woonplaatsen afhalen, op tijdstippen, welke zoodanig waren gekozen, dat men gezamenlijk op tijd in de kazerne zou kunnen zijn teruggekeerd.

De bestuurder kon op Zondagavond, toen hij wilde vertrekken om zijn kameraden te gaan ophalen en naar het garnizoen terug te keeren, den motor niet aan den gang krijgen, er bleek een defect, dat ter plaatse niet spoedig kon worden hersteld. Hij liet de wachtende kameraden voor wat ze waren en keerde op eigen gelegenheid naar het garnizoen terug, waar hij nog juist op tijd in de kazerne aankwam.

De overige dienstplichtigen wachtten op de afgesproken plaatsen, de een wat langer dan de andere, totdat ook zij, begrijpende dat zij in den steek werden gelaten, ieder voor zich met eenig vervoermiddel zich naar het garnizoen spoedden, waar zij echter te laat — als in den aanhef vermeld — de kazerne bereikten.

GEVRAAGD: Uw beschouwingen nopens de strafwaardigheid van de bij deze aangelegenheid betrokken dienstplichtigen.

De stof voor de bovenvermelde prijsvraag danken wij aan een regimentscommandant, wien wij reeds langs anderen weg mochten doen weten, dat wij de herhaalde blijken van belangstelling van Z.H.E.G. in ons streven om de beoefening van het tuchtrecht te bevorderen, op den allerhoogsten prijs stellen.

Oplossingen worden ingewacht vóór 10 November 1936.

Voor het beste antwoord stellen wij weder een exemplaar van „*De practijk*”

van *het militaire tuchtrecht*”, met de daarop verschenen vier aanvullingsbundels, beschikbaar.

Wij nemen de beantwoording op in de December-aflevering, waarna wij Prijsvraag nr. 15 zullen opgeven in de Januari-aflevering 1937.

Verschenen is Aflevering nr. 2 (September 1936) van Deel XXXII van het M.R.T.

Blijkens het op blz. 154 e.v. weergegeven Vonnis van den Krijgsraad voor de landmacht te 's-Hertogenbosch van 12 November 1935, is, dank zij vooral het reeds eerder met succes bekroond oordeelkundig optreden van den als oog-specialist aan het Militair hospitaal te 's-Gravenhage verbonden officier van gezondheid (zie M.R.T. XXXI, blz. 138 en 346, en aant. 4 en Jur. II ad art. 21 R.K. in „*De practijk van het militaire tuchtrecht*”), wederom een vervolging kunnen worden ingesteld tegen een dienstplichtige, die verminderde gezichts-scherpte simuleerde en bij observatie door genoemden oogspecialist na acht dagen „door de mand viel”.

De delinquent zag zich ter zake van „Poging tot het als militair zich opzettelijk door een samenweefsel van verdichtsels voor goed aan de vervulling zijner dienstverplichtingen onttrekken”, veroordeeld tot drie weken gevangenisstraf (art. 101 W. v. M. S., j° art. 45 W. v. S.).

In de Augustus-aflevering (blz. 319) van dezen jaargang refereerden wij het in het M. R. T. gepubliceerde artikel van luitenant GERRITSEN, betreffende de toepasselijkheid van het strafverzwarende art. 44 W. v. S. — schending van ambtsplicht of gebruikmaking van macht, enz. door het ambt geschonken — ten aanzien van het door den militair in de kazerne plegen van lichte mishandeling of eenvoudige diefstal (c.q. verduistering).

De daar ontwikkelde zienswijze vindt steun in de richting, welke thans in de tevoren niet geheel duidelijke jurisprudentie valt te onderkennen, zoo b.v. in het op blz. 160 van M.R.T. XXXII, afl. 2, gepubliceerde Vonnis van den Krijgsraad voor de landmacht te 's-Hertogenbosch van 12 Mei 1936 en, naar ons voorkomt nog duidelijker, in de door de samenstellers van „*De practijk van het militaire tuchtrecht*” in de 4de Verstrekking van aanvullingen gepubliceerde Sententie van het H.M.G. van 8 Mei 1936 (zie aant. 4 en Jur. II ad art. 2, sub 3°, W.K. in het genoemde handboek).

NIEUWE UITGAVEN

Jomini ou le devin de Napoléon par XAVIER DE COURVILLE. Uitg.: *Librairie Plon*, Paris. Prijs: frs. 20.—.

Zal Nederland het slagveld van Europa zijn? door PROPUGNACULUM. Uitg.: *Fa. W. Kirchner*, A'dam. Prijs: f 0.45.

HET OPTREDEN VAN VECHTWAGENS BIJ DEN INFANTERIEAANVAL IN HET FRANSCH EN DUITSCHE LEGER

DOOR J. G. WARRINGA,
Eerste-luitenant der inf., ged. H. K. S.

Het is de bedoeling van deze verhandeling, de beginselen die aan Fransche en Duitsche zijde omtrent het gebruik van vechtwagens bij den infanterieaanval naar voren treden, tegenover elkander te stellen. Juist de merkwaardige verschillen tusschen beide opvattingen maken een dergelijke vergelijking alleszins belangwekkend.

Achtereenvolgens zullen worden behandeld: het materieel; de organisatie en bewapening; de invloed van het terrein; de opmarsch en de naderingsmarsch; de uitvoering van den aanval volgens de Fransche- en volgens de Duitsche opvattingen.

I. HET MATERIEEL.

Het behoeft geen betoog, dat het gebruik van vechtwagens voor een groot deel afhankelijk is van de mogelijkheden, die het materieel biedt. De tactiek wordt door het aanwezige materieel beïnvloed, waardoor somtijds tactische opvattingen ontstaan of blijven gehandhaafd, die afwijken van opvattingen welke gebaseerd zijn op andere of meer moderne middelen. Anderzijds drukken de tactische en strategische opvattingen hun stempel op de ontwikkeling van het materieel, zoodat deze opvattingen veelal door dit materieel, voor zoover het van recenten datum is, worden weerspiegeld.

Het is dus wenschelijk in het kort den huidige stand van het vechtwagen-vraagstuk na te gaan.

A. INDEELING NAAR DE TECHNISCHE ONTWIKKELING.

De vechtwagens kunnen allereerst worden ingedeeld naar de technische ontwikkeling. We onderscheiden dan:

1. De op de oorlogservaring 1914—1918 berustende langzame vechtwagen.

De snelheid bedraagt in den regel niet meer dan 12 km per uur langs den weg of in zeer gunstig terrein. In minder gunstig terrein wordt deze snelheid sterk gereduceerd (ongeveer 5 km). De wendbaarheid is zeer gering.

Door de geringe snelheid en wendbaarheid zijn deze wagens niet alleen zeer kwetsbaar, doch zijn zij tevens ongeschikt om snel in te grijpen of tijdens het gevecht vooruit te snellen.

„L'infériorité majeure des chars lents est, de ne pouvoir agir simultanément dans toute la profondeur du dispositif d'infanterie ennemi dangereux pour l'infanterie assaillante".¹⁾

2. De moderne, snelle vechtwagens.

De snelheid bedraagt 20 tot 50 km (en meer) langs den weg en in gunstige terreinen. Het ligt voor de hand dat de snelheden van meer dan 20 km voor de tactische beweeglijkheid niet worden vereischt. De zeer snelle vechtwagens worden dan ook voornamelijk bestemd tot het uitvoeren van operatieve handelingen, in gemotoriseerde en gemechaniseerde verbanden. Zij kunnen mede worden gebruikt voor het uitbuiten van het succes na een geslaagde doorbreking. Men bedenke voorts, dat ook snelheden van ongeveer 20 km in afwisselend terrein spoedig terugloopen tot 7 à 10 km, terwijl op het moment van strijden, de snelheid die van de infanterie niet overtreft.

De groote tactische snelheid van den modernen vechtwagen biedt echter de mogelijkheid gelijktijdig in de diepte op te treden tegen de doelen, die het voorwaarts gaan van de infanterie kunnen belemmeren. Daarnaast kunnen deze vechtwagens, door snelle wendingen en zig-zagwegen, aan het afweergevaar ontkomen of op zijn minst de trefbaarheid aanmerkelijk verminderen.

B. INDEELING NAAR HET GEWICHT.

De indeeling naar het gewicht doet een scherp verschil zien tusschen het Duitsche en Fransche materieel.

Terwijl aan Fransche zijde zware pantsering, dus traagheid, op den voorgrond treedt, biedt het Duitsche materieel grootere snelheden waardoor met lichtere pantseringen moet worden volstaan.

1. Lichte vechtwagens (gewicht tot 8 ton).

De lichte vechtwagen is een uitgesproken hulpwapen bij den aanval. De bewapening bestaat als regel uit een enkel kanon en (of) een enkele mitrailleur.

Fransch materieel: langzaam (in zeer gunstige terreinen max. 7 km per uur; in minder gunstig terrein ongeveer 2 km), gunstige wendbaarheid.

Duitsch materieel: modern, snel (in gunstig terrein 20 km en meer; overigens 7 à 10 km per uur), groote wendbaarheid.

2. Middelbare vechtwagens. (Gewicht volgens Duitsche gegevens tot 15 ton; volgens Fransche gegevens tot ongeveer 32 ton).

„Ebenfalls für Aufgaben der leichten Kampfwagen im Bewegungskrieg geeignet, Stärkere Bewaffnung, zuweilen besserer Pantzerschutz und bessere Geländegängigkeit befähigen sie, schwierigeres Kampfgebiet, stärkere Hindernisse zu überwinden, *feindl. Artl. und Kampfwagen wirksamer zu bekämpfen*". (VON COCHENHAUSEN „TAKTISCHES HANDBUCH", blz. 68).

„Le dosage en char moyens (et en char lourds) dépend essentiellement des obstacles naturels ou artificiels présentés par le terrain d'action et de la force des organisations adverses". („INSTRUCTION SUR L'EMPLOI DES CHARS DE COMBAT"). Uit deze uitspraken treedt naast eenstemmigheid omtrent den invloed van het terrein een verschil naar voren omtrent de taak dezer vechtwagens. Aan Fransche zijde stelt men het gebruik van deze typen afhan-

¹⁾ Revue d'infanterie, Oct. 1935.

kelijk van „la force des organisations”. Het verschil in het gebruik is dus gradueel. Aan Duitse zijde echter is onder alle omstandigheden voor den middelbaren vechtwagen een eigen taak weggelegd, zijnde de bestrijding der vijandelijke artillerie en vechtwagens.

Door de zwaardere pantsering en bewapening, is de snelheid en de wendbaarheid van deze typen natuurlijk geringer. Door het grootere gewicht blijft het Fransche materieel in deze opzichten achter bij het Duitse.

3. Zware vechtwagens. (Gewicht volgens Duitse gegevens boven 15 ton; volgens Fransche gegevens ongeveer 70 ton. De nieuwe Fr. vew. „Char D” weegt 100 ton, met een bewapening van 1 kanon van 155 mm en 11 mitrs.).

„Ihre Verwendung ist hauptsächlich für Stellungskrieg vorgesehen.” (VON COCHENHAUSEN, t.a.p., blz. 69). „A la suite d'une attaque réussie, les chars lourds peuvent pénétrer pour exploiter le désarroi de l'adversaire en détruisant ses batteries, ses organisations de commandement et de défense et en attaquant ses réserves.” („INSTR. SUR L'EMPLOI DES CHARS DE COMBAT”).

Overigens worden deze typen aan beide zijden gebezigd voor versterking van lichte en middelbare vechtwagens.

II. ORGANISATIE EN BEWAPENING.

De laagste éénheid is de *sectie*. Aan Fransche zijde telt de sectie vijf wagens, waaronder twee of drie kanonwagens. De Duitse sectie telt zeven wagens en een Co. wagen. De sectie zware vechtwagens bestaat als regel slechts uit 1 of 2 vew. De sectie treedt op over een breedte en diepte van ongeveer 300 à 400 m. Aan Fransche zijde is de diepte over het algemeen geringer. Het optreden in de diepte is veelal afhankelijk van het terrein en de snelheid der wagens. Den S.C. bevindt zich in de sectie en neemt met zijn wagen daadwerkelijk aan het gevecht deel.

De *compagnie* bestaat in Frankrijk uit drie, in Duitschland uit vier sectiën, 1 radiowagen en gevechtstrein (hierbij 3 à 5 reserve-wagens). De compagnie treedt op in linie of in golven, afhankelijk van de tactische omstandigheden. De C. C. bevindt zich eveneens in een Co. wagen, doch neemt niet daadwerkelijk aan het gevecht deel. Hij bevindt zich als regel achterwaarts; bij het optreden in golven, bij de 2e of 3e golf.

Het *bataljon* bestaat als regel uit 3 compn., munitietrein (terrein-auto's), bedrijfstoffentrein (id.), één reserve sectie en de noodige hulpdiensten. De B.C. bevindt zich normaal bij den R.C. der infanterie aan wien zijn bataljon is toegewezen.

Het *regiment* bestaat uit 2 of 3 bataljons met treinen en hulpdiensten.

Als regel is het hoogste verband bij lichte vechtwagens het Regiment, bij middelbare en zware vechtwagens het Bataljon.

De vechtwagens zijn of wel organen in handen van den A.B., of wel van den Legerkorpscommandant (soms D.C.) die ze naar behoefte verdeelt. Bij de staven der groote éénheden zijn *vechtwagenofficiëren*, die tot taak hebben:

- a. Voorstellen te doen voor het gebruik der vew. verbanden;
- b. Verbinding te bewerkstelligen met artillerie en vliegdiens;
- c. Onderhoud en aanvulling van materieel.

In Frankrijk telt de compagnie 19 stukken geschut en 100 mitrailleurs, het bataljon 64 stukken geschut en 340 mitrailleurs.

Daar de Duitsche éénheden over het algemeen sterker zijn, zal de bewapening bovengenoemde getallen ver overtreffen.

III. DE INVLOED VAN HET TERREIN.

Het terrein speelt evenals bij andere tactische problemen ook bij het gebruik van vechtwagens een belangrijke rol.

In het algemeen kan men aannemen, dat de nadeelen, welke voor de infanterie — voor wat betreft de kwetsbaarheid — aan een terrein kleven, in gelijke, ja zelfs in sterkere mate gelden voor de vechtwagens.

Een middelmatig bedekt terrein is, evenals voor den infanterieaanval, voor het optreden van vechtwagens bijzonder geschikt. Verrassend optreden is hier mogelijk. Ook voor langzame vechtwagen zijn hier de kansen gunstig, omdat nauwe samenwerking met de infanterie in deze terreinen is geboden.

Open terrein biedt ook den vechtwagen het nadeel, dat de tegenstander reeds op grooten afstand het vuur kan openen. Door hun bijziendheid verkeeren aanvallende vechtwagens hier in nog ongunstiger omstandigheden dan aanvallende infanterie, zooals het volgende voorbeeld illustreert.

„ . . . In einem anderen Falle musste er sein Fahrzeug verlassen, um eine Feldbatterie, die ihn auf 500 m Entfernung aus offener Stellung beschoss, zu finden. Die Geschosse schlugen rund um den Kampfwagen ein. Es war aber nicht möglich, vom Fahrzeug aus zu unterscheiden, woher die Abschuss kam.”¹⁾

Ofschoon de moderne vechtwagen beter uitzicht biedt, zegt een dergelijke ervaring toch veel. Snelheid en wendbaarheid moeten deze nadeelen veronzijdigen. Trage vechtwagens, die aan de snelheid van de infanterie zijn gebonden, vormen een dankbare prooi voor den afweer.

In bedekte terreinen is voor den vechtwagen een belangrijke taak weggelegd. Immers, de samenwerking inf.—art. zal hier op groote moeilijkheden stuiten. Door de aanwezigheid der kanonwagens, kan dit euvel voor een groot deel worden veronzijdigd. Het moreele effect op den verdediger is in een dergelijk terrein echter veel geringer.

Bosschen en oorden. De vechtwagens staan in dit terrein bloot aan bestrijding op korten afstand.

„Ils sont maintenus derrière l'infanterie, à courte distance des premiers échelons de combat, et engagés sur des objectifs rapprochés. Dès que ces derniers sont atteints par l'infanterie, les chars sont dépassés et reprennent leur place primitive dans le dispositif.” („REGLEMENT DE L'INFANTERIE”).

In *sterk omwoeld en georganiseerd terrein* boeten de vechtwagens, zooals reeds bleek, sterk aan snelheid in. Indien geen mijnevelden aanwezig zijn, kunnen zij wellicht de infanterie tot de voorste loopgraaf brengen. In het algemeen moet de opmarsch der lichte en middelbare vechtwagens in deze terreinen worden geëffend door zware vew. en pioniers.

(Wordt vervolgd)

¹⁾ Militär Wochenblatt, Maart 1936.

LEVEN EN STREVEN IN DE KONINKLIJKE LANDMACHT

D. RIJNDERS.

Den 1en October 1936 is, wegens het bereiken van den pensioengerechtigden leeftijd aan den Directeur-Voorzitter der Artillerie-Inrichtingen, den Heer D. RIJNDERS, een eervol ontslag uit 's lands dienst verleend.

Met den Heer RIJNDERS verlaat iemand de Artillerie-Inrichtingen, die gedurende bijna veertig jaren in verschillende rangen en bij verschillende onderdeelen van het uitgebreide bedrijf, met hart en ziel aldaar werkzaam is geweest.

Op 1 April 1897 als 2e luitenant der Artillerie bij de toenmalige Pyrotechnische werkplaatsen gedetacheerd, is hij zijn geheelen luitenantstijd bij de werkplaatsen gebleven en na zijn benoeming tot kapitein op 1 Mei 1911 ook in dien rang, tot hij op 21 April 1913 op verzoek als zoodanig eervol werd ontslagen en benoemd werd tot bedrijfschef bij het Staatsbedrijf der Artillerie-Inrichtingen.

Op 1 Januari 1925 volgde zijn benoeming tot fabriekschef; op 1 Augustus 1926 tot adjunct-Directeur, op 15 Juli 1930 tot directeur en ten slotte op 31 October 1931 tot Voorzitter der Directie.

In „a nutshell” is hiermede een 40-jarige loopbaan beschreven; maar het werk, dat in dien tijd moest worden verzet, de moeilijkheden die moesten worden overwonnen, laten zich niet

op zulk een beknopte wijze aangeven.

Men denke slechts aan de geweldige vlucht, die de techniek — en zeker niet het minst op het gebied der artillerie-inrichtingen — de laatste 40 jaren heeft genomen en aan de moeilijke mobilisatiejaren. Een groot deel van de moeilijkheden aan een en ander verbonden, werden ter oplossing aan den Heer RIJNDERS toevertrouwd. Dank zij zijn kennis en ervaring, gesteund door een ijzersterk lichaam en een volkomen evenwichtig zenuwgestel, heeft hij al die jaren die taak op loffelijke wijze kunnen vervullen.

Een goed directeur heeft op den 1en October de Artillerie-Inrichtingen verlaten, maar bovenal iemand, die door zijn onverstoorbare kalmte, zijn medeleven met zijn ondergeschikten, het onwankelbare vertrouwen, dat het grootste gedeelte, zoo niet het geheele personeel in zijn persoon stelde, zijn volkomen onbaatzuchtigheid, in het hart van velen een uitzonderlijke plaats heeft veroverd.

Als technisch directeur is hij zeker te vervangen; moeilijker zal het een opvolger vallen, door zijn persoonlijkheid en karaktereigenschappen als *mensch*, dezelfde plaats in te nemen bij allen, met wie hij in aanraking zal komen als de afgetreden Directeur sedert tal van jaren ingenomen heeft.

Moge deze jeugdige vijf en zestig jarige nog langen tijd van zijn rust en volledige vrijheid genieten.

BERICHTEN VAN PERSONEEL AARD.

Bij de lichte troepen.

Bevorderd.

tot ritmeester
eerste-luitenant C. F. PAHUD DE MORTANGES, van I R.H., 1 Sept.

Overplaatsingen, detacheringen, enz.

Eerste-luitenant C. F. PAHUD DE MORTANGES, van I R.H. overgeplaatst van *Amersfoort* naar *Deventer* en bestemd tot officier voor speciale diensten bij het 4e halfregiment, 1 Sept.

Eerste-luitenant A. C. ELAND, van I R.H., overgeplaatst bij II R.H., met bestemming als voren bij het 2e halfregiment te *Breda*, 1 Sept.

Eerste-luitenant R. A. BARON VAN HEECKEREN VAN BRANDSENBURG, van II R.H., ontheven van detachering bij de Rijsschool en overgeplaatst bij I R.H. (4e halfregiment), 1 Oct.

Tweede-luitenant Jhr. J. J. G. BEELAERTS VAN BLOKLAND, van I R.H., overgeplaatst bij II R.H. (3e halfregiment), 1 Oct.

Eerste-luitenant E. A. BRONGERS, van R. W., gedetacheerd bij het magazijn der artillerie te *Delft*, 1 Oct.

Decoratiën.

Luitenant-kolonel E. A. F. BARON CREUTZ, C.-Remontedepot, Officier in de Orde van Oranje-Nassau.

Kapitein M. R. A. BISCHOFF VAN HEEMSKERCK, van den Generalen Staf, Chef van den Staf der Lt. B., Ridder in de Orde van Oranje-Nassau.

Overleden.

Reserve-ritmeester W. C. BENEDICTUS, van II R.H., 31 Juli 1936 te *Leiden*.

Ritmeester T. A. E. R. WIJNOLDIJ DANIELS, van II R.H., 16 September 1936 te 's-Gravenhage.

Den rang van officier verloren door het aannemen van het Amerikaansch staatsburgerschap,

Reserve-eerste-luitenant J. KEPPEL, van I R.H., gerekend van 13 Maart 1936.

Vergunning tot verblijf in **Nederlandsch-Indië** verleend aan:

Reserve-tweede-luitenant A. F. E. BARON CREUTZ, van I R.H.

Bij de overige wapens en dienstvakken.**Bevorderd.**

tot kapitein, met ingang van 1 Oct.,

eerste-luitenant J. VAN MILL, van R. G. Tr.

tot kapitein, met ingang van 1 Nov.,

eerste-luitenant H. K. DUHOUX, van R. G. Tr.

tot eerste-luitenant, met ingang van 26 Aug.

tweede-luitnants G. V. M. BERNAERT en D. J. J. P. DE LANGE, beiden van R. G. Tr.

tot eerste-luitenant met ingang van 1 Oct.,

tweede-luitenant E. H. VAN HEERDE, van R. G. Tr.

tot eerste-luitenant, met ingang van 1 Nov.,

tweede-luitnants L. C. DIJKSTRA en L. VADER, onderscheidenlijk van K. P. en T. en van R. G. Tr.

tot reserve-kapitein, met ingang van 1 Oct., reserve-eerste-luitnants L. J. VAN NES, H. P. DE NOO, A. VAN GELDER, D. WESSELS, Ir. C. A. LAMBERTS en Ir. H. W. HAGA, allen van R. G. Tr. en H. H. VAN GORKUM, van de L. V. A.

Overplaatsingen, detacheringen, enz.

Eerste-luitenant N. J. J. VAN DAM, van 14 R.I., ontheven van detachering bij R.G.Tr. en overgeplaatst bij 16 R.I., 1 Nov.

Kapitein J. VAN WAMEL, van 1 R.I., werkzaam gesteld bij R.K.A. met bestemming voor de functie van hoofd van het mobilisatie-bureau, 15 Aug.

- Tweede-luitenant F. G. VAN DITZHUIJZEN, van K. Lu. A, overgeplaatst bij S.R.O.O.A., 1 Sept.
- Eerste-luitenant P. W. VAN DUIN, van 18 R.I., ontheven van detachering bij de Vrijw. burgerwacht te Amsterdam en overgeplaatst bij 21 R.I., 1 Oct.
- Kapitein H. SWART, van 16 R.I., benoemd tot adjudant van het korps, 21 Aug.
- Eerste-luitenants J. F. H. DE JONGE MELLY en J. W. A. STOUT, onderscheidenlijk van 9 R.I. en van 7 R.I., ontheven van detachering bij R.G.Tr. en overgeplaatst bij 12 R.I. resp. 21 R.I., eerstgenoemde op 1 Sept., laatstgenoemde op 1 Nov.
- Officieren van gezondheid der tweede klasse W. A. KALTOFEN en G. E. VAN BEEK, beiden te 's-Gravenhage, overgeplaatst bij het militair hospitaal te Utrecht, 1 Sept.
- Kapitein A. A. VAN OORSCHOT, eervol ontheven van de functiën van adjudant van K.Lu.A., 1 Sept.
- Kapitein H. HOEVENAARS, van K.Lu.A., benoemd tot adjudant van het korps, 1 Sept.
- Eerste-luitenant M. BRINKGREVE, van 6 R.V.A., overgeplaatst bij K.Lu.A., 16 Sept.
- Tweede-luitenant W. H. PARAVICINI DI CAPELLI, van 13 R.I., overgeplaatst bij 2 R.I., 1 Oct.

Eervol ontslagen.

- Reserve-kapitein A. HAKKERT, van R.G.Tr., 1 Sept.
- Eerste-luitenant P. J. J. JANSEN, van 7 R.I., 1 Sept.
- Eerste-luitenant N. VERSTEEG, van 3 R.I., 1 Sept.
- Reserve-kapitein W. K. VAN HASSELT, van 14 R.I., 1 Sept.
- Reserve-kapitein Mr. W. P. M. VAN DER LOO, van R.Gr., 15 Aug.
- Reserve-kapitein J. H. L. VAN LINDEN VAN DEN HEUVELL, van 21 R.I., 15 Aug.
- Eerste-luitenant W. E. FROGER, van 20 R.I., 1 Sept.

Gedetacheerd bij de Hoogere Krijgsschool (krijgskundige studiën) met ingang van 2 Nov.,

- Eerste-luitenants J. T. KUIPER, A. A. J. J. THOMSON en W. DE BOER, onderscheidenlijk van 21 R.I., van 10 R.I. en van S.R.O.I. (laatstgen. met gelijktijdige overplaatsing bij 6 R.I.).
- Kapitein J. C. G. NOTTROT, van Staf genie, thans leeraar bij de H.K.S.
- Eerste-luitenant M. DE BOER, van Staf genie, met gelijktijdige overplaatsing bij R.G.Tr.

Decoratiën.

Ridder in de Orde van den Nederlandschen Leeuw.

- Generaal-majoor L. J. DE WOLF, H. DE IONGH en J. J. G. Baron van VOORST tot VOORST, onderscheidenlijk Hoofdintendant, Inspecteur der infanterie en C.—IV Div.

Officier in de Orde van Oranje Nassau.

- Kolonel I. M. P. A. QUADDEKKER, C.—II A. Brig.,
Dirigeerend-officier van gezondheid der 2e klasse G. H. NORD,
Luitenant-kolonel J. H. W. BRUINS, C.—14 R.I.,
Majoor-intendant F. FOKKINGA, van de III Div.,
Majoor E. C. DE HAAN, van 2 R.V.A.
Dirigeerend militair-apotheker met den rang van majoor J. ROZEBOOM,
Majoor L. A. M. KOPPERT, van L.V.A.,
Reserve-luitenant-kolonel J. H. Westerveld, van Staf II A. Brig.
Reserve-majoor J. MOORMAN, van 4 R.I.

Ridder in de Orde van Oranje Nassau.

- Kapiteins A. BURGENDORFFER, van Staf genie, Jhr. A. W. SNOECK, van 19 R.I., M. R. A. BISCHOFF VAN HEEMSKERCK, van den Generalen Staf, G. B. O. KUIJK, van het dienstvak der militaire administratie, G. J. SAS, van den Generalen Staf, C. A. VAN BEEK, adjudant van de II I. Brig., G. A. Geel, van Staf II A. Brig., F. A. J. DE KLERCK, van 2 R.V.A., J. C. A. MEIJER, van 17 R.I., N. J. Tielrooij, adjudant van S.R.O.I., E. C. C. W. L. Baron van HEECKEREN VAN BRANDSENBURG, plaatselijke-adjudant te 's-Gravenhage, Ir. P. H. VAN DER TRAPPEN, van Staf art., werkzaam bij de Koninklijke militaire academie,

Reserve-kapitein J. ROODENBURG, van 7 R.V.A., Reserve-kapitein voor speciale diensten F. C. MUIJSKEN, van Vrijw. landst. korps vaartuigendienst, Reserve-kapitein U. VAN DER ZEE, van het Korps motordienst.

Commandeur in de Orde van de Kroon van Rumenië,

Generaal-majoor W. F. SILLEVIS, C.—II Div.

MILITAIRE TRADITIE EN UNIFORMKUNDE.

In den laatsten tijd valt in ons land, ook in de burgermaatschappij, eene toenemende belangstelling waar te nemen voor alles, wat het krijgswezen betreft, eene belangstelling, die uiteraard ook uitgaat naar alles wat het uiterlijk aanzien en optreden van de weermacht betreft. Het Legermuseum te *Doorwerth*, met zooveel zorg door den Generaal-Majoor der Artillerie b. d. F. A. HOEFER ingericht, wordt jaarlijks door duizenden personen bezocht; leger- en marine-dagen en andere soortgelijke bijeenkomsten, militaire tentoonstellingen, enz. trekken meer en meer de algemeene aandacht.

Het uiterlijk aanzien van de weermacht blijkt in hoofdzaak door de uniform en door de militaire plechtigheden en gebruiken, in het bijzonder, wanneer daarbij eene herinnering aan het verleden tot uiting komt. Het valt in hooge mate te betreuren, dat in den loop der jaren in dit opzicht zooveel verloren is gegaan, dat beter behouden ware gebleven en dat bij wijzigingen in voorschriften en bij veranderingen in bestaande, dan wel invoering van nieuwe uniformen, zoo veelvuldig gezondigd is, gedeeltelijk uit onverschilligheid, vaak echter ook uit onwetendheid.

Toch zijn er in ons land velen, die zich op de studie van de militaire geschiedenis, de kennis der traditie en de uniformkunde toeleggen, doch dezen verrichten hun arbeid, hunne nasporingen, in den regel op zichzelf; vaak weten zij niet, dat naast hen ook anderen in dien geest werkzaam zijn. Hetgeen ten deze ontbreekt, is een band, die hen allen vereenigt; een centraal lichaam, dat eensdeels de vruchten van den individueel verrichten arbeid bijeengaart, anderdeels de aldus verkregen kennis in den kring der belangstellenden verspreidt, zooals dit b.v. in Frankrijk door het bekende genootschap „*La Sabretache*” geschiedt.

Enkele officieren en oud-officieren vatten kort geleden het denkbeeld op, ook in ons land een dergelijk lichaam in het leven te roepen; toen zij daartoe een oproep richtten tot verschillende officieren en oud-officieren van zee- en landmacht en burgerpersonen, bleek de aanmelding van belangstellenden boven verwachting groot, zoodat dan ook besloten werd tot oprichting van een genootschap, dat den naam aannam van „*Genootschap voor Militaire Traditie en Uniformkunde*”. Als voorzitter werd gekozen de Luitenant-Generaal der Artillerie b. d. Jhr. E. J. M. WITTERT, Adjutant i. b. d. van H. M. de Koningin.

Het Genootschap staat in nauw contact met het Krijgsgeschiedkundig Archief van den Generalen Staf en zal het op prijs stellen, eveneens in contact te komen met bestaande vereenigingen van militairen of historischen aard.

Het doel waarnaar gestreefd wordt, moge blijken uit de twee hier volgende artikelen der Statuten:

Art. 2.

Het Genootschap stelt zich ten doel:

- 1e. de kennis van de militaire traditie en uniformkunde te bevorderen;
- 2e. de waarde daarvan te propageeren;
- 3e. door wettige en gepaste middelen te doen wat in het belang van militaire traditie en uniformkunde wordt geacht.

Art. 3.

Het Genootschap zal trachten dit doel te bereiken o.a. door:

- 1e. het houden van bijeenkomsten, waar vraagstukken betreffende militaire traditie en uniformkunde worden besproken;
- 2e. de leden te brengen tot bestudeering van onderwerpen op dit gebied, deze studie te vergemakkelijken en de resultaten daarvan te verzamelen;
- 3e. het ter kennis brengen der leden van belangrijke zaken op dit gebied;
- 4e. te streven naar algemeene verspreiding van de kennis van traditie en uniformkunde, b.v. door het plaatsen van artikelen in vakbladen en tijdschriften;
- 5e. de belangstelling van het Nederlandsche volk op dat gebied op te wekken;

6e. op het gebied van traditie en uniformering aan de Nederlandsche Regeering en andere staatslichamen, desgevraagd advies uit te brengen en voorstellen te doen, zoo b.v. om daar, waar de traditie teloor mocht zijn gegaan, deze in eere te herstellen.

Teneinde nu zijn doel te bereiken, doet het Genootschap een beroep op de medewerking van alle, zoowel militaire als burgerpersonen, die op eenigerlei wijze daartoe kunnen bijdragen. Dit kan in de eerste plaats geschieden door het zich aansluiten bij het Genootschap van alle personen, die reeds bijzondere studie op een of ander gebied maakten, als b.v. krijgsgeschiedenis, militaire gebruiken en traditie, uniformkunde, militaire muziek, heraldiek, enz. In voorkomende gevallen wendt het Genootschap zich dan om inlichtingen tot deze deskundigen.

In de tweede plaats kan die medewerking geschieden, doordat personen zich bereid verklaren om gegevens uit nieuwsbladen, boekwerken, mémoires, enz. ter kennis van het Genootschap te brengen en desgevraagd nasporingen te doen in plaatselijke archieven, musea, particuliere verzamelingen, enz. niet alleen in ons land, doch ook daarbuiten.

Naast deze categorie van leden, die men *medewerkers* of *correspondenten* zou kunnen noemen en *welke geen contributie betalen*, kent het Genootschap ook stemgerechtigde leden, die eene jaarlijksche contributie van f 2,50 — desverkiezende ook meer — betalen, waardoor het mogelijk is, de onvermijdelijke kosten van administratie te dragen. Bij voldoende toename van het aantal van deze leden-begunstigers zal het wellicht mogelijk zijn een gedrukt periodiek uit te geven.

Zij, die zich geroepen mochten gevoelen als contribueerend of als medewerkend lid tot het Genootschap toe te treden, kunnen zich daartoe wenden tot den Secretaris van het Genootschap, den Reserve-1e Luitenant der Jagers Mr. A. TELDERS, Schimmelpennincklaan 28, 's-Gravenhage, zoo mogelijk met vermelding van dat onderdeel, waartoe zij zich bijzonder aangetrokken gevoelen (c.q. deskundig zijn) en op welk gebied zij dus het nuttigst werkzaam zouden kunnen zijn.

NIEUWE UITGAVEN

Österreich-Ungarns Letzer Krieg. Sechster Band. 1. und 2. Doppellieferung. Herausgegeben vom österreichischen Bundesministerium für Landesverteidigung und vom Kriegsarchiv. Weenen 1935—1936. Uitg.: Verlag der Militärwissenschaftlichen Mitteilungen.

Reeds talrijke keeren zongen wij den lof van dit uitstekend verzorgde, objectief geschreven en door deskundigen samengestelde standaardwerk, dat wij zien als een blijvend ereteeken voor de voormalige O.-H. weermacht. Met groote belangstelling hebben wij dan ook de nieuw verschenen beide dubbelafleveringen doorgebladerd en vervolgens gelezen en ook nú kan ons oordeel slechts zijn: „Dit werk is áf”. De tekst beslaat 512 bladzijden en wordt verduidelijkt door 25 bijlagen, gevormd door kaarten, ordres de bataille, vervoeren op de spoorwegen en een drietal prachtige panoramafoto's van het gebied bij Tolmein-Flitsch.

De samenstellers zijn thans met hun omvangrijken arbeid wederom een eind gevorderd. Binnen enkele maanden zal de 3e dubbelaflevering van het VIe deel verschijnen en dan rest nog slechts het VIIe en laatste deel.

In verband met dit feit zouden wij den hooggeachten samenstellers in overweging willen geven na voltooiing van het werk een afzonderlijk register te willen uitgeven, bevattende:

- a. een klapper, zooals die thans in elk deel afzonderlijk is opgenomen;
- b. een lijst van alle bijlagen;
- c. een gevechtskalender, in den geest van de „Gefechtskalender des deutschen Heeres im Weltkrieg 1914—1918, bearbeitet im Reichskriegsministerium” (Berlin 1935, Verlag E. S. Mittler & Sohn).

Wij zijn er van overtuigd, dat de historische schatten en de waardevolle gegevens, die in de zeven deelen zijn vervat, dan gemakkelijker bereikbaar zullen zijn voor de gebruikers.

Wat de inhoud der beide dubbelafleveringen betreft, deze handelt over de gebeurtenissen in den winter, de lente en den zomer van 1917. In dit tijdperk vallen het laatste

Russische offensief, de laatste operatiën in Roemenië, het centrale offensief tegen de Russen en de afsluiting der operatiën op het Russisch—Roemeensche front. Voorts de 10e Isonzo-slag en de overige gebeurtenissen op het Italiaansche en op het Balkanfront.

Wij willen de verschillende hoofdstukken hier in het kort de revue laten passeeren. Van zeer veel belang vinden wij de twee politiek en groot-strategische beschouwingen over „de oorlogsplannen voor het oorlogsjaar 1917” (blz. 1 t/m 20) en „Terugblik op den oorlog in het Oosten in den zomer van 1917” (blz. 408 t/m 412), welke beide uit de welversneden pen van den bekenden Hofrat KIZSLING zijn gevloeid. Wij behoeven hierover dus niets meer te zeggen. Hetzelfde geldt voor „het militair-politieke wereldbeeld in voorjaar en zomer 1917” (blz. 413 t/m 428), dat van de hand van den niet minder bekenden Generalstaatsarchivar Dr. h.c. GLAISE-HORSTENAU is.

Bijzonder belangwekkend is het hoofdstuk over „de ontwikkeling der O.-H. weer-macht in het jaar 1917”, dat door verschillende schrijvers is samengesteld. Het geeft een uitmuntend overzicht van het groote verloop der krijgsverrichtingen, van den tactischen opbouw van aanval en verdediging in den stellingoorlog, van de geleden verliezen en de aanvulling daarvan en van de wijzigingen, die tengevolge van de tactische omstandigheden in de organisatie en oefening der verschillende wapens moesten worden gebracht. Wij zien hier de met geweer en bajonet gewapende en in één loopgraaf lineair strijdende infanterie uitgroeien tot de moderne infanterie met haar helmen, mitrailleurs, handgranaten, gasmaskers, mijnwerpers, infanteriegeschut, pioniers en verbindingsafdeelingen; wij maken de ontwikkeling in kwaliteit en quantiteit der artillerie mede en zien het luchtwapen en de technische troepen uitgroeien en het luchtafweergeschut en de stormtroepen ontstaan. Vooral valt op, dat de loopgravenoorlog in het Oosten op geheel andere beginselen was gebaseerd dan in Frankrijk.

Wij raden bestudeering van dit hoofdstuk (blz. 21 t/m 72) sterk aan, óók aan jonge collega's, die hierdoor een uitstekend beeld zullen krijgen van het ontstaan der moderne wapenorganisaties. Bovendien bevat het zeer duidelijke gegevens omtrent de eischen, die aan de oorlogsindustrie werden gesteld en omtrent de moeilijkheden, waarmede deze industrie had te kampen (personeel, grondstoffen).

In een volgende afdeeling worden de operatiën aan de verschillende fronten in den winter en in het vroege voorjaar van 1917 achtereenvolgens besproken (blz. 73 t/m 130). Voor wat betreft het Russisch—Roemeensche front bevat dit hoofdstuk niet veel van operatief belang; te meer interesseeren ons de gedeelten over den val van het Czarendom, den toestand van het Russische leger en de georganiseerde vredespropaganda uit de Deutsche en O.-H. loopgraven, teneinde het uiteenvallen der Russische legers te bespoedigen (blz. 87 t/m 104). Overigens heerschte op alle fronten de rust van den stellingoorlog met plaatselijke aanvallen, verkenningssacties, kleinen oorlog en artilleriebeschietingen. Men rekende aan O.-H. zijde op een Italiaansch offensief in April.

De Mei- en Juni-slagen in het Zuidwesten (Ital. front) (blz. 131 t/m 210) zijn voor ons minder belangwekkend. Zij omvatten den 10en Isonzo-slag (12 Mei tot 5 Juni) en den Juni-slag in de „Zeven Gemeenten” in Zuid-Tirol. Toch vormt de 10e Isonzo-slag een geweldige episode, waarin een Italiaansche stootgroep van 280.000 man met 1000 mijnwerpers en 2200 kanonnen het O.-H. 5e Leger trachtte te doorbreken. Deze slag kostte den Italianen 160.000, den O.-H. 96.000 man aan dooden, gewonden en gevangenen. Hij was een volkomen „Abwehrsieg” voor het O.-H. leger, dat hier opnieuw onverwelkbare lauweren oogstte.

De bij deze episode behorende bijlagen 8 en 9 bevelen wij in de aandacht aan. Zij geven de gedetailleerde opstellingen der wederzijdsche artillerieën tot in batterijen nauwkeurig en der wederzijdsche infanterieën, tot in bataljons afdalend en zijn derhalve voor hen, die den doorbrekingsslag in den stellingoorlog willen bestudeeren, van groote waarde.

„Der letzte Russenansturm” (blz. 211 t/m 286) begint met een zeer interessante beschrijving van den toestand op het Russische front in Mei en Juni, van de vredesactie uit de loopgraven en van de wapenstilstandsvoorstellen en geeft een juisten blik op de gesteldheid der Russische legers. Het lukte evenwel aan KERENSKY en BROESSILOW om den troep nogmaals tot een grooten aanval te brengen, die 29 Juni begon. Het Duitsch—O.H. front was inmiddels verzwakt, omdat men talrijke groote eenheden naar het Westfront en naar de Isonzo had vervoerd, daar men de aanvalskracht der Russen gebroken achtte.

Dat deze taxeeering van den tegenstander niet ver van de waarheid was, blijkt uit het volgende (blz. 225):

„Zoo was het, ondanks de opofferende bemoeienis van alle commandanten der 7e en 11e Legers tot vlak vóór het begin van het offensief, niet gelukt om de geheele infanterie voor den aanval te winnen. Bij het VIe Korps verklaarden de soldaten, dat men wel

wilde aanvallen, doch dat men bij een mislukking den korpsstaf zou doodden . . . 28 Juni moest het IIe Cav. Korps worden te hulp geroepen om een sedert lang wederspanning Siberisch regiment, dat zich verschanst had, te ontwapenen. KERENSKI bezocht in de dagen vóór den aanval de als bijzonder betrouwbaar bekende 2e Gardedivisie. De kreten „Bourgeois”, „Weg met den oorlog”, „Weg met allen” bewezen, dat ook zijn invloed op de fronttroepen niet al te groot was.”

Ondanks dit alles gelukte (1 tot 3 Juli) de Russische doorbreking bij Zborow in Galicië door het falen der Boheemsche regimenten No. 35 en 75, waartegen de Russen hun Tschecho-Slowaksche brigade inzetten. Politiek was dit feit van de grootste beteekenis; het luidde de uiteenspatting der O.-H. monarchie in.

De Russische aanvallen duurden op verschillende deelen van het Oostelijke front tot half Juli door, daarna was de aanvalskracht gebroken en werd van Centrale zijde het tegenoffensief ingezet bij Zborow (19 t/m 21 Juli), welke actie leidde tot de terugverovering van Galicië (21 Juli t/m 8 Aug.) (blz. 287 t/m 336). Deze episode vormt één der weinige voorbeelden van een gelukten doorbrekingsslag in den stellingoorlog, met daaraanvolgende vervolging.

Blz. 337 t/m 412 behandelen „de laatste slagen op het Roemeensche oorlogstooneel”, die gevormd worden door het Roemeensche offensief (eind Juli 1917) en het tegenoffensief der Centralen (begin Augustus). Ook hier verflauwde de strijd tegen September.

In September trad op het geheele Oostfront de stellingoorlog weer in. De Centralen konden hier afwachten tot de inwendige beroeringen in Rusland het vernietigingsproces zouden hebben voltooid en gebruikten de gelegenheid om van het Oostfront troepen naar het Italiaansche gevechtsterrein over te brengen. Zooals Hofrat KISZLING op blz. 412 zegt: „Het Russisch—Roemeensche oorlogstooneel verloor — ondanks het feit, dat het 1850 km lange front nog altijd geweldige krachten bond — beslissend aan beteekenis. Het zwaartepunt werd blijvend naar de Fransche en Italiaansche fronten verplaatst.”

In het „militair-politieke wereldbeeld in voorjaar en zomer 1917” worden behandeld Amerika's intrede in den wereldoorlog. Keizer KARL's vredespogingen en de plaats van O.-H. in de militaire plannen der Entente (blz. 413 t/m 428).

Tot slot volgt „de zomer 1917 aan het Zuidwestfront” (blz. 429 t/m 488), waarin de geweldige elfde Isonzoslag met den heroïschcn strijd om de Monte San Gabriele wordt beschreven. De slag kostte den Italianen 166.000 man.

Op blz. 489 begint het hoofdstuk over het „Herfstoffensief tegen Italië”, dus over den beroemden slag van Tolmein—Flitsch (Caporetto), waarin de Italianen tot achter de Piave werden teruggedreven. Wij schorten onze bespreking hierover op, tot de derde dubbelaflevering is verschenen.

Alles bijeen, bieden ook deze deelen van het Oostenrijksche-Generale-Stafwerk weer veel, wat ook Nederlandsche officieren zal interesseeren. W.

„De Hongertocht” door M. H. SZÉKELY—LULOFS, Amsterdam N.V. Uitgevers-Maatschappij „Elsevier”, 1936. Prijs geb. f 3.90, ing. f 2.90

Met bijzondere belangstelling maar ietwat sceptisch gestemd namen wij het boek ter hand waarin Mevrouw SZÉKELY—LULOFS in romanvorm de tragische „hongerpatrouille” heeft beschreven. Een patrouille in 1911 ondernomen door het ontoegankelijkste gedeelte van midden ATJEH door twee brigades (dubbelgroepen) infanterie van het K.N.I.L. onder aanvoering van onderluitenant NUTTERS, welke in het oerwoud verdwaalden, uiteenspatten en voor een deel nimmer, dan wel als verhongerd rif of krankzinnige werden teruggevonden. De belangstelling was bijzonder omdat wij tijdens onze detachering bij het Korps Marechaussée van ATJEH EN ONDERHOORIGHEDEN ¹⁾ niet alleen tal van verhalen over dezen nog steeds beruchten tocht hebben vernomen en een der overlevenden hebben gesproken, doch vooral omdat wij toen zelf hebben gepatrouilleerd door hetzelfde, bijna nimmer betreden wordende gebied. Sceptisch waren wij omtrent de mogelijkheid voor een vrouw, die van het oerwoud slechts den zoom kan kennen, om een dergelijken tocht te kunnen beschrijven. In dit opzicht zijn wij echter beschaamd. Op meesterlijke wijze heeft Mevrouw SZÉKELY de juiste sfeer weten te scheppen. Wij beleefden weer de drukkende verlatenheid van het oerwoud,

¹⁾ Het distinctief van dit keurkorps is oranje en niet geel zoals eenige malen in het besproken boek staat vermeld.

hoorden het bruissen van de Kroeëng Tingkeuëm, zagen de verkoelde wouden op de hellingen van de Peuët Sagoë, de eenige werkende vulkaan van Atjeh.

Dubbel jammer is het daarom, dat Schrijfster gemeend heeft haar boek niet alleen tot een apologie van onderluitenant NUTTERS te moeten maken, doch tot een „J'accuse” van diens superieuren, die hem naar deze beruchte doolhof-wildernissen zonden met een onvoldoende kaart en een onbetrouwbaren gids. Dit onbewoonde woeste gedeelte van midden Atjeh is thans nóg niet in kaart gebracht. Ook wij liepen op een schetskaartje als afgebeeld op blz. 148 van Schrijfster boek, iets beters was er in 1924 niet en dus zeker niet in 1911. Van gidsen was geen sprake, al om de reden niet dat de Atjehers zelf in dit volkomen onbewoonde gebied niet thuis zijn. Een patrouillecommandant is hier in waarheid „Schipper naast God”.

Evenzoo valt te betreuren, dat Schrijfster, terwijl zij den indruk wekt dat haar werk ook op authentieke gegevens berust, in werkelijkheid meer „Dichtung” dan „Wahrheit” geeft en daarbij verdichtsels inweeft, die voor nog levende personen in hooge mate krenkend zijn. Zoo is het ons bekend, dat de voorstelling, die wordt gegeven van den kapitein-postcommandant en van den toenmaals op *Merdoe* aanwezigen luitenant geheel bezijden de waarheid is.

Verwijdert men in gedachten deze betreuenswaardige — en voor onderluitenant NUTTERS, die beter weet, zeker pijnlijke — tendenzen uit dit boek, dan blijft over een monument voor de vele onbekende soldaten, van elken rang, uit ons K.N.I.L. die in plichtsgetrouwheid ons imperium hebben opgebouwd en zorgen, dat waar blijft, wat mij een eenvoudig marechaussée eens zeide: „Di mannah tanah, di mannah bekas Kompenie” („Waar aarde is, is het spoor van de Kompenie”).

C.

Die Kaiserlich deutsche Südmarmee in den Kämpfen während der Brusilow Offensive, vom 4 Juni bis 14. August 1916. (9e deel van de 2e serie der Münchener Historische Abhandlungen, door FREIHERR VON SCHLOTHEIM. Uitg. C. H. Beck'sche Verlagsbuchhandlung-München; 1936.

De schrijver beoogt het geven van een overzicht over bovengenoemde operatiën van de Duitse „Südmarmee”, die jarenlang onder O.H. opperbevel in de Karpathen streed. Een inleiding, geschreven door Generaloberst GRAF BOTHMER, toenmaals Commandant van dit leger, spreekt waardeering uit over dezen arbeid. Wij willen graag aannemen, dat de studie inderdaad op een hoog peil staat, doch de moed ontbrak ons om ons daarvan te overtuigen, hoewel het boekje slechts 80 bladzijden telt.

De schrijver toch oordeelt het niet noodig zijn tekst door eenige kaarten en schetsen toe te lichten. Wel zijn een tweetal topografische zwartdrukken bijgevoegd, doch zonder eenige nadere aanduiding van frontlijnen, troepenopstellingen, vakindeeling, enz.

Aangezien de schrijver talloze plaatsnamen noemt, die voor den niet-ingewijden lezer practisch op de kaarten niet dan met veel geduld en moeite kunnen worden opgezocht, kost het lezen van dit boekje zóó veel tijd, dat wij onze poging daartoe hebben opgegeven.

Wij zijn van meening, dat dit boekje — indien slechts enkele schetsjes zouden zijn toegevoegd — waarschijnlijk van waarde zou zijn geweest, doch dat het in den bestaanden vorm onleesbaar is. Hetgeen ons voor den schrijver, die ongetwijfeld bij het samenstellen veel arbeid heeft verricht, zeer spijt.

W.

UIT DE VAKPERS

DE VECHTWAGENAANVAL.

In De Militaire Spectator 1934 werd op blz. 555 het werk „*Der Kampf-wagenkrieg*” van generaal ridder VON EIMANNSBERGER besproken. Ook in het buitenland trok deze studie zeer de aandacht en zoo bevat onderstaand tijdschrift een uitvoerige en waardeerende beschouwing daaromtrent, waarbij Lt. kol. PERRÉ de denkbeelden van genoemden Schr. toetst aan de *Fransche inzichten*. Bij veel overeenstemming zijn er ook groote verschillen en zulks in het bijzonder wat betreft *het tactisch gebruik van de vew.*

Generaal VON EIMANNSBERGER doet, bij een aanval op een verdedigingsstelling, de vew. vroeger en in sneller tempo aanvallen dan de inf. Om 9.35 verlaat de eerste golf vew. de uitgangsstelling, om 9.50 volgt de voorste infanterie. Indien het gevecht gunstig verloopt zullen de eerste vew. om 10.30 de vijandelijke stelling hebben doorbroken, 1½ uur later kan de voorste aanvalsinfanterie de ruglijn hebben bereikt. De vew. voeren dus, gebruik makende van hun grootere snelheid, den strijd zelfstandig vóór de eigen infanterie uit met dien verstande, dat één golf is aangewezen om de aanvalsinfanterie te begeleiden.

Lt. kol. PERRÉ oppert tegen deze tactiek de volgende *bezwaren*.

1°. *De vew. alleen kunnen het terrein niet bezetten, omdat het zicht van uit de vew. daartoe te slecht is.* Zij kunnen het overgrootste deel van de vijandelijke automatische infanterie vuurwapenen niet ontdekken en zulks te minder wanneer de afwezigheid van eigen infanterie de vijandelijke automatische vuurwapenen niet verplicht het vuur te openen. De neutralisatie van een weerstandszône door vew. *alleen* moet dan ook als in hooge mate twijfelachtig worden beschouwd.

2°. *De vew. en vooral de lichte kunnen op het gevechtveld niet zeer snel ageeren, omdat zij ieder oogenblik tegenover een hindernis komen te staan, waardoor op een andere versnelling moet worden overgeschakeld en omdat men met een snelheid van ± 10 km per uur alle moeite heeft om zich niet in het verderf te storten.* Men gaat vooruit, maar dat is dan ook het eenigste wat met deze snelheid mogelijk is. Van verkennen of vechten is geen sprake. Dit zijn ondervindingen *uit de practijk*. Oogenschiijnlijk armzalige waarheden, die niettemin de kern der kwestie vormen. Men moet, om ze naar waarde te kunnen schatten, in de donkere benauwde ruimte van een vechtwagen een aanval hebben meegemaakt. Men moet van de eene naar de andere zijde zijn geslingerd, waarbij de lucht verpest is door de gassen van den motor en den kruitdamp van mitrailleurs en kanon, zoodat de oogen ontstoken worden; men moet het geratel der mitrailleurs en het gedonder van het kanon in de enge ruimte hebben gehoord in een temperatuur die nagenoeg ondragelijk is en de kramp in armen, beenen en rug hebben gevoeld. Dan zal men er niet meer aan denken om vew. met hun maximum snelheid over het gevechtveld te jagen.

Op grond van een en ander bepleit Lt. kol. PERRÉ een *nauwe samenwerking tusschen vew., infanterie en artillerie*: de vew. als voorste golf om de vijandelijke infanterie in den grond te drukken; de infanterie dicht daarachter om de door de vew. verkregen neutralisatie uit te buiten ter vermeerstering van het terrein; de artillerie, die met haar vuur het optreden van de beide andere wapens voorbereidt, steunt en beschermt.

Generaal VON EIMANNSBERGER is hierop de repliek niet schuldig gebleven en betoogt, dat hij voor de ervaring van zijn tegenstander het hoofd zou buigen, ware het niet, dat de Britten, die toch ook de noodige ervaring ter zake bezitten er geheel anders over denken. Reeds in 1927 schreef hun gevechtvoorschrift voor vew. en paw.: „*The conception of Armoured Fighting Vehicles operating throughout in close physical contact with cavalry or infantry is out of date*”. Hun manoeuvres werden dienovereenkomstig opgezet. (zie De Militaire Spectator 1935, blz. 91 en 141). Voorts betwijfelt generaal VON EIMANNSBERGER of de Fransche legerleiding nog wel geheel op PERRÉ's standpunt staat. Waarom is zij er anders zoo op uit de snelheid van haar vew. op te voeren?

Wel is waar erkent eerstgenoemde de bezwaren van PERRÉ, doch, zegt hij: „Het beslissende, het uitgangspunt, vormt de gevechtstaak; het werktuig, de machine, wordt

naar haar gevormd, niet omgekeerd". M.a.w. de vechtwagentechniek zal zich naar de tactische eischen richten en de door PERRÉ opgesomde bezwaren overwinnen.

Wij gelooven, dat hiermede de oorzaak van het verschilpunt wordt aangeroerd. De Franschen zijn ieder vooruit geweest in den aanbouw van een machtig pantserwapen. Aangezien de ontwikkeling van de vew. nog niet was en is afgesloten, kleven aan de Fransche vew., vooral aan de oudere typen, technische bezwaren. Aangezien nu geldt „Chaque armée a la tactique de son armement" zijn de Franschen wel gedwongen hun tactiek vooralsnog te blijven aanpassen aan het in grooten getale aanwezige materieel.

De ontwikkeling gaat o.i. in de richting, die generaal VON EIMANNBERGER heeft aangegeven, al loopt deze wellicht op die ontwikkeling vooruit.

Revue d'infanterie, Dec. 1935. —

Militär Wochenblatt, 11 Maart 1936. —

B. K.
C.

SNELLE TROEPEN IN HET ITALIAANSCH LEGER.

Het Italiaansche leger beschikt thans over 2 gemotoriseerde divisien en 3 snelle divisien. Een „Snelle divisie" bestaat uit: St. K., Cav. Brig. (St. K. en 2 Cav. regimenten), gemotoriseerd Bersaglieregiment, Afd. snelle vechtwagens (type Ansaldo Fiat, bezetting 3 man met 1 zw. mitr.), Reg. art. van 3 Afdn. (1 afd. 7 veld met paardentractie, 1 Afd. 7 veld. met motortractie, 1 Afd. 10 veld met motortractie), Div. trein, enz.

Een Reg. Cav. bestaat uit: 3 ruiter-eskadrons met elk 12 lt. mitrs., een mitr.-eskadron met 9 zw. mitrs. en een eskadron van 15 lichte vechtwagens.

Een Reg. Bersaglieri bestaat uit: een bataljon op auto's, een bataljon wielrijders (kan tijdelijk met auto's worden vervoerd) en een mitrailleur-bataljon. Het mitrailleur-bataljon bestaat uit een compagnie motormitrailleurs (18 lt. mitrs.) en een compagnie snelle vechtwagens (3 commandowagens, 12 vechtwagens elk met 2 zw. mitrs. en 3 vracht-auto's).

Bij de groote manoeuvres 1936 zullen de aldus samengestelde snelle divisien voor het eerst optreden.

„Deutsche Wehr", 27 Aug. 1936.

C.

ORGANISATIE DER VERKENNINGS-AFDEELING.

Sinds in de laatste jaren het gebruik van gemechaniseerde en gemotoriseerde eenheden zeer sterk in betekenis is toegenomen, zonder nochtans tot afschaffing van andere wapens (cavalerie en wielrijders) te leiden, is de meest gewenschte organisatie der verkenningafdeelingen voor Divisiegroep (Legercorps en Divisie) op losse schroeven komen te staan. Zoo kan een Verk. A. bestaan uit: eskadrons cavalerie, wielrijders, motorrijders, sectien zware mitrailleurs, mortieren, pantserafweergeschut (in Duitschland bij afkorting „Tak" of „Pak" genoemd), pantserwagens en verbindingsafdeelingen.

Ritmeester GERHARD van het Duitsche leger doet het voorkomen alsof het een uitge- maakte zaak is dat de Verk. A. samengesteld moet zijn uit cavalerie en wielrijders, terwijl de noodzakelijkheid van zware mitrs. op vrachtauto's algemeen erkend is. Wij zijn van een ander allerminst overtuigd en hebben het sterke vermoeden dat de Duitsche legerleiding volgens geheel andere richtlijnen haar nieuwe organisatie heeft opgezet.

Schr. acht de mortier vervoerd op een wagen met een bespanning van 6 voor een Verk. A. ondoelmatig (ballast). Dit zal iedereen wel beamen. Zoo acht de schr. ook de gemotoriseerde „Tak" en de „Panzer-spähwagen" — zooals thans in gebruik — onvol- doende. Hierop volgt dan de vraag of niet een aantal vechtwagens (merk „Landsverk 30") aan al deze onvolmaaktheden tegemoet kan komen. Merkwaardigerwijze acht de schrijver mitrailleurs in deze vechtwagens niet noodig, terwijl hij een kaliber van 5 cm voor het kanon het beste acht.

Dat de oude leuze voor de verkenning „zien zonder gezien te worden" geheel heeft afgedaan wordt gemotiveerd door de opmerking dat alleen inzicht in den vijand kan worden gekregen door offensief optreden. Vier vechtwagens per Verk. A. worden noodig geacht, waarbij van de basis wordt uitgegaan dat de Verk. A. in twee colonnes marcheert (cav. en wielr.).

Met grooten nadruk wordt gewezen op de onmisbaarheid van de radioverbindingen voor de Verk. A.

Wij hebben dit artikel gesignaleerd, niet omdat wij het van zoo bijzonder groot belang achten, maar omdat het kenschetsend is voor de onbestemde denkbeelden over de orga- nisatie der moderne snelle troepen.

Militär Wochenblatt, No. 7 van 18-8-'36.

P.

BADOGLIO'S „MARSCH VAN DEN IJZEREN WIL”.

Naar destijds in de dagbladen werd medegedeeld, is ADDIS ABEBA het eerst bereikt door een *gemotoriseerde colonne* na een marsch van 400 km langs de z.g. „Keizerweg” in werkelijkheid over groote afstanden een nauwlijks gebaad pad.

Over de samenstelling van deze colonne zijn sedert nadere bijzonderheden bekend geworden, waaraan wij het volgende ontleenen.

Voortroep: een Eritreesch bataljon op auto's, een eskadron snelle pantserwagens, de pioniers van twee bataljons genietroepen (het bataljon bestond uit pioniers en verbindings-troepen).

Hoofdtroep: een Eritreesche brigade min voortroepbataljon (3 bataljons), op auto's, rest van een bataljon genietroepen.

Hoofdmacht: gemotoriseerde divisie (min genietroepen der voorhoede) van twee regimenten inf. en een regiment art. (een Afd. van 2 Btn. 7 veld en een Afd. van 1 Bt. 10 hw., 1 Bt. 10 veld, 1 Bt. 15 hw.), hulpdiensten.

Achterhoede: een gemengd gemotoriseerd regiment, samengesteld uit alle wapens van het expeditiekorps.

Totaal 1600 auto's, met een *totale lengte* (afstanden tusschen de verschillende onder-deelen niet medegerekend) van 20 km. De marsch duurde van 25 April — 5 Mei. Uitval 2 % militaire-, 6 % burgerauto's.

„Deutsche Wehr”, 18 Juni 1936.

C.

BETALING ABONNEMENT 4e KWARTAAL 1936

Tot 6 Oct. a.s. bestaat gelegenheid het abonnement voor het 4e Kwartaal 1936 à f.2.50 (Binnenland) te voldoen per postwissel of door overschrijving op postrekening 44715 ten name van MOORMAN's PERIODIEKE PERS N.V. Den Haag, met duidelijke vermelding waarvoor het bedrag bedoeld is.

Na dien datum zal over het abonnement, verhoogd met 15 cent incasso-kosten, per kwitantie worden beschikt.

Administratie „De Militaire Spectator” — Zwarteweg 1, Den Haag

**PENSION KONINGSKADE 21,
DEN HAAG - TEL. 112757**

gelegen in de onmiddellijke nabijheid der
verschillende militaire gebouwen.
Kamers voorzien van alle moderne comfort,
beschikbaar voor korten of langeren termijn.